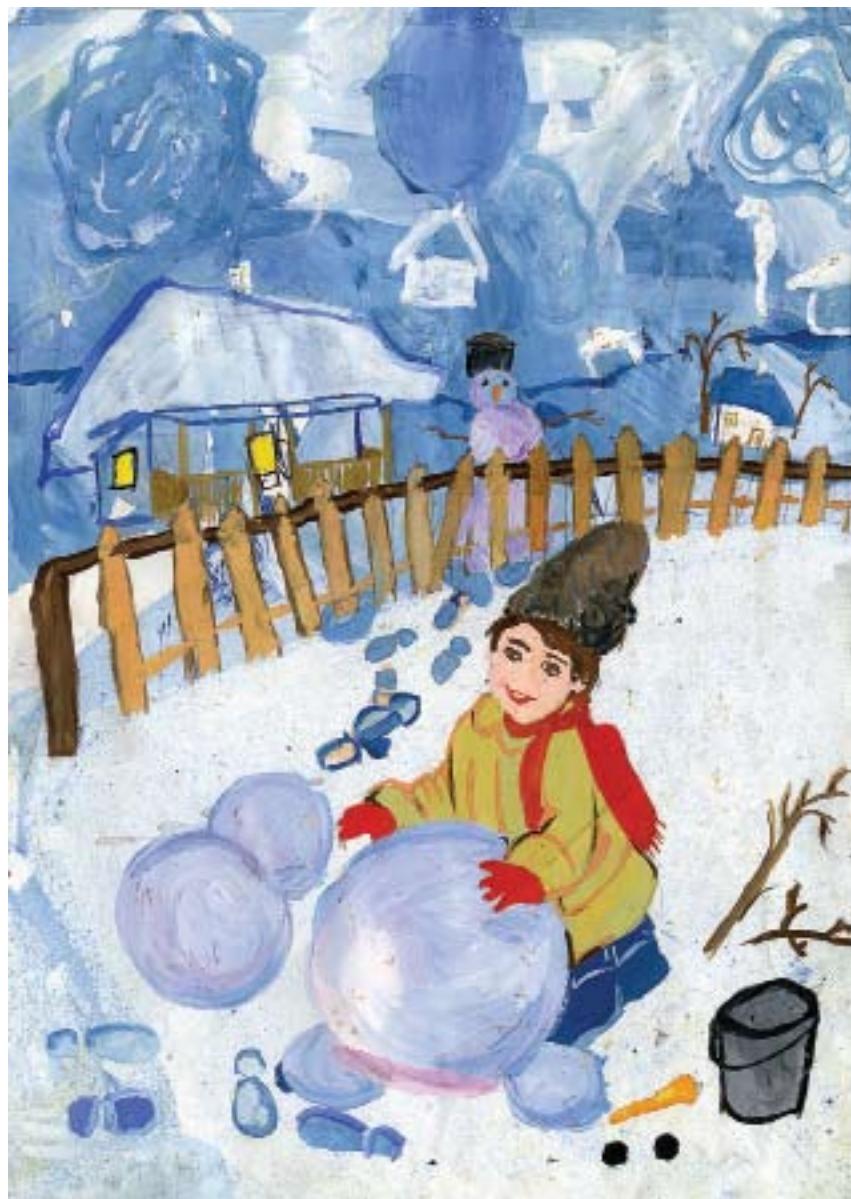

ISSN 1857-0798

NOI

REVISTĂ PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI

SPECTATORUL

Dumitru SÎRBU, cl. a VI-a
Școala de Arte Plastice, Șoldănești

Cuvinte dragi, aveți răbdare –
Pînă ajungeți să fiți scrise,
Sorbiți lumină, creșteți vise.
Fiți bune și-nțelelegătoare...

pag. 8-9

Cunosc multe exemple cînd elevii au urmat calea profesorilor talentați, îndrăgind obiectul pe care îl predau aceștia. Profesorii sunt o verigă importantă.

pag. 14-15

În acea frămîntare cumplită, un singur gînd îi licări în mintea lui de copil: „Vreau să aduc pîine caldă mamei, pîine caldă de la Iane brutarul!“.

pag. 23

El a transformat chimia din disciplină descriptivă, mistică, în știință exactă, modernă, și, asemeni lui Newton pentru fizică sau Copernic pentru astronomie, a devenit părintele chimiei. Un revoluționar în știință, sacrificat de o revoluție socială.

pag. 28

**ianuarie
1, 2016**

BIOGRAFIE LA 18 ANI

Din cerul lui îndrea
a căzut neantul
peste coroana unui mic destin.
Mi-am făcut loc și eu
printre umbrele trecătoare.

Am crescut în flori de crin;
a lor înmiresmată bunătate
a pătruns adînc
în sîngale
înrădăcinat în trecutul necunoscut.
Am crescut în pelinul îndepărțării;
sub raza cuvintelor
am fost vegheat de sori
prin mii și mii de șerpi electrici.
Am crescut în flori de mac;
aparent, depărtarea
dătătorilor de viață
mi-a fost nocivă întru devenirea spirituală,

dar prielnică pentru treptata
desăvîrșire a sufletului
de mărgăritar.

Am ajuns să-mi lustruiesc coroana:
cu un fir de bunătate,
cu petala amabilității,
cu obrazul adevărului,
c-o inimă plină de iubire.

În viitor
firav că un puf de păpădie
voi încerca pînă la apusul individual
să-nvăț și iubi că un copil de șapte ani:
să nu pretind la inimi,
ci la clipe, ce-mi vor oferi
zîmbetul... visător!

Ion BĂBĂLĂU, cl. a XII-a
L. T. N. Iorga, Chișinău

DEZACORD

Mircea ANDREI

ZODIA ESEURIILOR

Constantin COTOMAN, cl. a XI-a, Ion BĂBĂLĂU, cl. a XII-a (Chișinău). Poemele sănt elaborate într-o cheie intelectualistă, beneficiind de structuri sigure și de un limbaj exemplar. Felicitări!

Marinela LUPUȘOR, cl. a IX-a (Cobani, Glodeni). Poezii cursive, care, într-un fel, nu depășesc nivelul celor publicate anterior. Pentru o creștere mai eficientă ar fi bine să te angajezi în lecturi serioase de poezie românească și universală, dar și de cultură generală.

Maria REVENCU (Cobani, Glodeni). Doar *Nu plînge*. Scurt și bun.

Alina SIMONOV, cl. a XI-a (Taraclia, Căușeni). Rezistă numai un fragment.

Patricia MORĂRITA, 11 ani (Lipcani, Briceni). **Maria CARAMAN**, cl. a IX-a (Ursoaia, Căușeni). Poezii și proze la fel de inspirate. Așteptăm și alte lucrări.

Cătălina CARAMAN, cl. a VIII-a (Căușeni). *Gîndurile de adolescent* sănt concise și, totodată, cu prinzătoare. *Povestea*, de asemenea, e redactată bine.

Liliana RECEAN, cl. a IX-a (Mindic, Drochia). Despre carte și lectură s-a scris mult, eseul *Colțul de Rai* însă apare proaspăt și convingător. Succes în continuare!

Mihaela PATRAȘCO (Florești). Eseul impresioneză prin suita de argumente și sperăm că va și ajuta pe cineva. Încearcă să abordezi și alte teme.

LEUL NEGRU

Un simbol al coșmarului sibilic.
În mințile mele ele nu au seriozitate.
Leul ce devorează fecioare nevinovate
E motanul ce toarce la ele pe genunchi.
Eterne metamorfoze, jocuri de lumini.
Îmi place Aristofan de mic copil
Am rîs de mine singur.
Lumea e nudă, statuia Afroditei
O voi acoperi cu o piele de vulpe.
Leul negru, motanul negru,
Copilul își construia singur suferința
Laconic și iubit de zeițele ce torceau
Desigur că la el pe genunchi.

Am intrat în zodia eseuriilor. În sfîrșit genul prozaic, meditativ prevalează asupra poeziei, cu toate că, vorba cîntecului, „nu e om să nu fi scris o poezie”. Eseuri de o ținută aleasă am mai primit de la **Mihaela TONU**, cl. a IX-a (Bardar, Ialoveni), **Rosâ LUPAN**, cl. a IX-a (Colibași, Cahul), **Cristina ROȘIOR**, cl. a IX-a (Bardar, Ialoveni), **Maria-Magdalena DUCA**, cl. a VI-a (Chișinău), **Danielă GORGOS**, cl. a IX-a (Susleni, Orhei), **Felicia CĂLANCEA**, cl. a VIII-a (Drăgușeni, Strășeni) și **Lucia JALBĂ**, cl. a IX-a (Răzeni, Ialoveni).

Încercări literare promițătoare ne-au trimis și **Valeria MULEAVIN**, cl. a XII-a, **Artur IURCU**, Dan CHIRIAC, cl. a XI-a (Chișinău), **Cristina CIOBANU** (Burghelea, Fălești), **Natalia POSTICĂ**, cl. a VII-a (Molovata, Dubăsari), **Nicoleta BURUIAN** (Colibași, Cahul), **Cristina CĂTANOI**, cl. a IX-a (Ursoaia, Căușeni), **Victoria SAVA**, 14 ani (Bardar, Ialoveni), **Danielă CEBOTARI** (Rădoaia, Singerei), **Mihai CHIRILOV** (Ustia, Dubăsari), și **Liviu ȚÎBÎRNĂ** (Coșcalia, Căușeni).

Nu numim autorii cu lucrări ocasionale sau modeste, totodată, sfătuindu-i să insiste și să revină.

Vă dorește inspirație și succes

Leo BORDEIANU

CERUL DE AUR

Stele negre pe un cer de aur,
O lună de argint și un soare de aramă,
Nori din bumbac indian sau din pene de grifoni,
Ploi de lacrimi ale unor zeități uitate și moarte,
Fulgere roșii și porfirii-linii ce unesc lumi diferite,
Spirale ale timpului enigmatic numite galaxii,
Planete ce poartă nume de zei romani,
Cînturi permanente șoptite de vînturi...
Terra noastră a avut divinul noroc inexplicabil,
A fost încoronată cu o cunună de Augustă,
Cerul de aur pe capul ei a făcut-o Împărăteasă.
Dominind universul copiii ei totuși visează la alte
ceruri...

Constantin COTOMAN, cl. a XI-a
L. T. N. Iorga, Chișinău

NU PLÎNGE

Nu plînge c-am plecat
 Că un străin în lume,
 Nu-ți pară rău
 Că m-ai iubit cîndva.
 Ascunde tot într-o amintire
 Și îngroap-o adînc în inima ta.

Maria REVENCU, 16 ani
 Cobani, Glodeni

RÎNDURI

Ascult muzică.
 Visez.
 Văd o imagine iluzorie.
 Creez.
 Privesc pe fereastră.
 Mă gîndesc...
 Cum ar fi lumea noastră
 Fără de suferință,
 nedumerire, agitație.
 Astă simt,
 speranță, dorință.
 Chipurile oamenilor mint.

Maria CARAMAN, cl. a IX-a
 Ursoaia, Căușeni

MI-E SUFLETUL PUSTIU

E cald afară, dar mi-e frig,
 Nu mai am voce să te strig.
 Mi-e sufletul pustiu și rece,
 Doar amintirea-ți prin el trece.
 Îți cauți chipu-nstrăinat
 În locul de-unde-ai plecat,
 Dar nu revine niciodată
 În gara tristă, abandonată.
 Aștept pînă răsare luna,
 Cu chipul blînd întotdeauna...
 Te-aștept să vii și nu îmi pasă
 Dacă-i mai cald și bine-acasă,
 Căci nu mă simt niciunde bine
 De nu ești, mamă, lîngă mine.

Marinela LUPUSOR, 15 ani
 Cobani, Glodeni

CASA PĂRINTEASCĂ

O casă mare și pustie
 M-așteaptă colo-n deal,
 O casă mare și pustie
 Este tot ce mai am.
 Deasupra ei, ca-ntr-o poveste,
 Cad fulgii liniștiți,
 Straie albe o îmbracă
 Mi de salbe de argint.
 În acea casă pustie
 Mai luminează, dragi părinti,
 Acea galbenă gutuie
 Care așteaptă să veniți!

Alina SIMONOV, cl. a XI-a
 Taraclia, Căușeni

PLOUĂ

Plouă, plouă cu stele
 Care cad pe pămînt,
 Parcă, parcă-s mărgеле
 Din aur și-argint.

Ploacie, ploacie de stele
 Ce licăresc în adînc,
 Cad cîte una sau două
 În suflet și-n gînd.

Sînt stele ce cad,
 Dar strălucesc.
 Sînt oameni ce se despart,
 Dar se iubesc.

Patricia MORĂRITĂ, 11 ani
 Lipcani, Briceni

POD SECULAR

Alexandru KONGEVIC, 14 ani
 Centrul de Creație și Elevilor Ciocâlia,
 Anenii Noi

VIZĂ DE REŞEDINȚĂ PROVIZORIE

Dragoș CUMPĂTĂ, cl. a III-a
 Lezărenii Vechi, Singerei

MUGURI DE LUMINĂ

Viața e o rază de speranță răstignită pe ramul durerii. Ea e mireasma culeasă din buchetul trecutului, ce va încununa floarea viitorului. Viața e îmbătătorul parfum în care se îneacă Universul. Ea e un cufăr plin de mistere, picătură de ploie prelinsă din picătura sufletului. În oceanul ei vibrează cele mai frumoase lucruri, fapte, vise, speranțe.

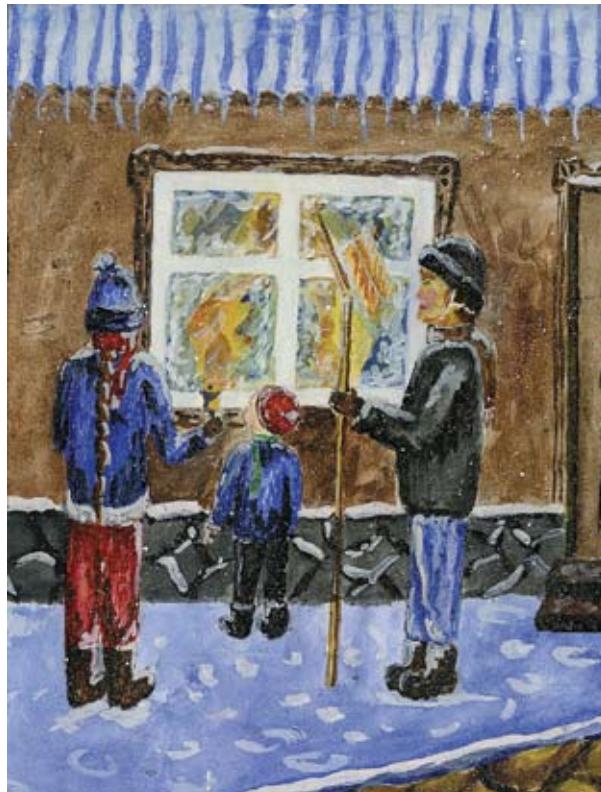
Într-adevăr copilăria e inima tuturor vîrstelor, iar copiii sănt bulgării ei de creativitate. Dar o perioadă mai fericită, mai sentimentală, mai înfloritoare decât adolescența nu există. Ea, înglobată-n culorile paradisului, țese destinului un farmec sublim. Splendoarea sa enigmatică e cufundată-n vracă. E vîrsta aventurilor, curiozităților, sentimentelor, emoțiilor. E vîrsta îndrăgostitilor, căci doar contemplarea a doi îndrăgostiți este un spectacol rezervat zeilor. E vîrsta feerică ce îintruhișează divinitatea.

Aerul e invadat de iubirea adolescentilor, care plutește asemeni unui abur de lumină, pînă cînd pătrunde într-o ființă. Adolescentă e perioada deciziilor, iluziilor, tentațiilor. Dorințele-pasiuni ambivalente infloresc din muguri de lumină. Fiorul pașunii e agățat de această dulce perioadă.

Această frumusețe fură din brațele copilăriei un suflet nevinovat, infiltrînd în cuget senin doar instabilitate. Universul dat definește un suflet tînăr, reflexiv și sensibil care-și dorește tot ce este modern, dar, mai des, rămîne dezamăgit sau se simte singur pe lume. Această vîrstă e încărcată cu sensibilitate și entuziasm. Adolescentă înseamnă felicire și libertate. Ea e un tren, adolescentii sănt doar niște călători.

Ea cultivă un caracter pe potrivă, ca adolescentul să devină o persoană alimentată cu seva valorilor spirituale, să devină Om. Adolescentă e zîmbet și tristețe, bucurie și lacrimă, adevăr și minciună, curaj și lașitate. Ea se măsoară în gingășia pe care o inspiră. Ea ne desprinde de anii copilăriei, aşa cum praful se desprinde de frunza toamnei coborîtă în cale. Adolescentă e o avalanșă de durere și plăcere, plină de ochi curioși, de cuvinte fulgerătoare și moi ca razele de lună, de tăceri completeștoare. Adolescentă e un suspin între două zîmbete.

Liliana RECEAN, cl. a IX-a
Mîndîc, Drochia

URĂTORII

Stefania TRIFAN, cl. a IX-a
L. T. Ion Creangă, Căușeni

MENIREA NOASTRĂ

S-a lăsat întunericul în sufletul meu obosit de singurătate. Iarăși e eclipsă și știu că va trece și asta. Timpul e un tiran ucigător de vieți fugare, iar noi săntem niște marionete îmbrăcate în culori vii ale fericirii. Mă-ntreb: cine sănt eu? Un suflet dezgolit, un suspin sau poate o privire misterioasă?

Preocupați mereu de nimicuri, uităm de menirea noastră pe pămînt. Soarele răsare, florile zîmbesc, fluturii zboară, dar noi nici nu observăm. Toate trec fugare, temîndu-se să nu ne deranjeze cumva.

Ne-au copleșit problemele și am uitat de lume. De ce? Copiii cresc fără dragoste și atenție, familiile se destramă, viața moare. Cum putem numi acest fenomen? Indiferență sau poate irresponsabilitate? Doamne, iartă-ne lacrimile și suferința aproapelui, iartă-ne egoismul nostru. Să nu uităm că săntem născuți pentru a avea revelația unui răsărit de soare. Dar atunci cînd așteptăm acest răsărit de soare și nu este nimeni lîngă noi, ne simțim singuri.

Mihăela BURLAC, cl. a XI-a
Cobani, Glodeni

ADOLESCENTUL DE AZI

Adolescentul de azi și din totdeauna este o pasăre. Gîndurile lui se desfac mărețe asemenei aripilor nesfîrșit de lungi ale vulturului și zboară înflăcărate asemenei aripilor unei Păsări Phoenix. Se ridică rapid în vîrful piramidei, cade jos și se ridică iar sus, renaște din propria-i cenușă. Trăiește.

Ridică capul sus și își imaginează cum atinge cerul și face valuri în mare. E liber să viseze și să-și făurească propriul destin, să trăiască în propria-i poveste.

Șoaptele adolescentului de azi se aud mai tare decât strigătele altor oameni care trec pe lîngă el, crezînd că e doar un copil, pe cînd el, de fapt, e în stare să cucerească lumea cu un simplu vis. Vi-sează în fiecare zi, se trezește și adoarme visînd, poate din aceasta e și construit – din vise, din speranțe. Vrea să se afirme, să arate că e cineva, să arate că supraviețuiește oricărei loviturî, că e puternic.

Cristina ROȘIOR, cl. a IX-a
Bardar, Ialoveni

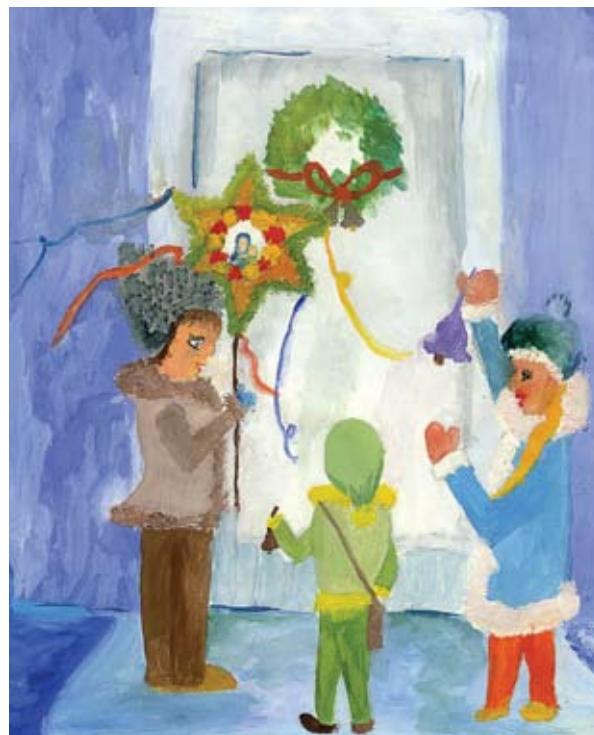
DUM SPIRO, SPERO

Jn viața fiecărui om există momente grele, atunci cînd ești singur și nimeni nu te înțelege. Sufletul tău intră într-o stare de melancolie, amorțeală, precum natura toamna. Frunzele sunt prinse în dans haotic, sentimentele la fel, aruncate, gîndurile împrăștiate, iar emoțiile – nu le mai poți ține frîul.

Da, e adevărat, e momentul acela cînd inspiri adînc pentru a opri lacrima care e cît pe ce să cadă... Înțelegi că nu trebuie să cedezi, orice s-ar întîmpla, trebuie să mergi înainte cu spatele drept și privirea convingătoare. Doar aşa vei reuși să obții ceva. Te ridică, îți stergi încet lacrima. Faci primul pas, e greu, dar trebuie... Îți-e frică să nu fii distrus de cei care așteaptă momentul potrivit. De aceea expiri, îți strîngi gîndurile și îți pui o mască pe față. Pari fericit pentru alții, dar numai tu știi ce are loc în sufletul tău. Numai tu știi cît e de greu să urci treptele vieții. Îndreptă privirea spre cer, coboară o lacrimă, apoi încă una, dar credința e mare.

Dumnezeu e alături întotdeauna, El te ajută. Și dacă te conduce pe o potecă dificilă, să știi: e spre binele tău, căci devii mai puternic... Nu-ți rămîne altceva decât să speri că într-o bună zi va fi mai ușor.

Mihaela PATRĂSCO
L. T. Ion Creangă, Florești

LA ANUL ȘI LA MULTI ANI!

Mihaela BORDIANU, cl. a VI-a
Duruitoarea Veche, Rîșcani

HORA CUVINTELOR

Intr-un tărîm îndepărtat, pe cînd domnea împăratul poveștilor, s-a întîmplat o minune. Acolo se vedea multe chipuri, erau literele, în număr de treizeci și unu. Din turnul unui castel se răspindea o melodie, care a ajuns la auzul literelor. A început a dansa F, apoi O, urmă R, pe drum era T, și aștepta A. S-au unit la auzul melodiei. Era forță cuvîntului. Și au încins o horă. Grămadă de litere așezate în cruce, în cerc, ce astăzi stăpînesc lumea.

Unele sunt prețuite, iar altele sunt aruncate din gura omului fără rost. Mintea noastră este ca o hartă. Ar trebui să localizăm corect literele pentru a forma un cuvînt frumos și apoi să-l rostim.

Rosa LUPAN, cl. a IX-a
Colibași, Cahul

CEL MAI FRUMOS CADOU

Mama, ce cuvînt înălțător! E primul nostru cuvînt. Sentimente de dragoste ne învăluie sufletul și un chip sfînt ne apare în fața ochilor. Ea este ființă care dă viață pe pămînt, care ne veghează. Cea care se bucură văzîndu-ne sănătoși, urmărind primii noștri pași.

Cum orice frunză de copac este ocrotită, așa și noi ne dorim să avem o mamă alături. Ea este raza de lumină pe calea vieții. Ea este unică care mereu ne așteaptă în casa părintească cu brațele deschise. Și dacă în acele momente îi este greu, nu-și arată neputința și își ascunde lacrimile în năframă. Mama e cel mai frumos cadou oferit de Dumnezeu.

Felicia CALANCEA, cl. a VIII-a
Drăgușeni, Strășeni

SOARTĂ

După o zi lungă de toamnă am pornit spre casă. Coborîndu-mă din transport, am văzut un cățeluș alergind la un metru distanță de mine. A mîrosit urma unui amic sau a unei gustări savuroase. Mașinile au accelerat la culoarea verde a semaforului, iar cîinele s-a pornit să traverseze strada. Brusc, o mașină roșie, venind cu viteză, a lovit micul și nevinovatul cățel. Doar o voce, un glăscior lung s-a auzit.

Accidental a avut loc atât de repede, încît n-am realizat ce s-a întîmplat. Ajunsă în fața ușii, încercam să introduc cheia în broască, dar mîinile îmi tremurau și ochii începură să-mi lăcrimeze. Poate aceasta a fost soarta dată de Dumnezeu aceluia biet și sărman cățeluș... sau poate a mea, de a vedea ce se întîmplă cînd ești grăbită, neatentă. Chiar și acum mai aud glăsciorul suferind al neajutoratei ființe.

Maria-Magdalena DUCA, cl. a VI-a
Chișinău

GÎNDURI DE ADOLESCENT

Sînt așa cum sînt, deoarece asupra mea au influențat mulți factori din exterior. Fiecare om care mi-a trecut prin viață a lăsat o urmă în sufletul meu. Unii chiar și cicatrici. Sînt așa cum sînt. Am încercat să revin la început, însă e imposibil. Jocul a început. Nu va mai fi cum a fost cîndva. Sînt rezultatul acțiunilor și cuvintelor oamenilor din jur. Să nu vă mirați dacă într-o zi mă veți privi în ochi și nu mă veți recunoaște. Va însemna că am înfîlnit o altă persoană diferită de voi.

Sînt un eu... universal. Un tot întreg. Sînt întuneric, sînt lumină. O totalitate de idei, sentimente și valori. Sînt totul din jur, orice formă și materie pe care sîntetă în stare să le deslușîti de sub măștile indiferenței. Sînt eu însămi!

Cătălina CARAMAN, cl. a VIII-a
L. T. M. Eminescu, Căușeni

DANS CU FULGI
Mihaela BEIAN, cl. a VIII-a
L. T. M. Basarab, Basarabeasca

LENEA VISEAZĂ

Ferește-te de lene. Rugina ei se agață pînă și de cele mai strălucitoare metale.

VOLTAIRE

Munca gîndește, lenea visează.

Lenea nu este altceva decît obiceiul de a te odihni încînt de a fi obosit.

Jules RENARD

A fi leneș și a fi sărac au fost dintotdeauna reproșuri și, din această cauză, fiecare om se străduiește cît poate să își ascundă sărăcia de ceilalți și lenea de el însuși.

Samuel JOHNSON

Un om nu este leneș pentru că este absorbit de gînduri. Există o muncă vizibilă și una invizibilă.

Victor HUGO

Leneșul nu știe ce înseamnă a se bucura de odihnă pentru că nu a reușit să își o cîstige.

John LUBBOCK

Cea mai grea muncă este să devii leneș.

Proverb idiș

Continuă să faci orice fel de muncă, în așa fel încît diavolul să te găsească întotdeauna ocupat.

Sfîntul JEROME

Nimeni care nu muncește nu-și poate focaliza gîndirea. Lenea deformeză mintea.

Henry FORD

Ignoranța este fiica lenei.

Arthur SCHOPENHAUER

Lenea poate să pară atractivă, dar numai muncă oferă satisfacții.

Anne FRANK

Lenea este un scepticism al cărñii.

Emil CIORAN

Lenea este cheia spre sărăcie.

Proverb spaniol

AM RĂMAS DOAR CU MAMA

Bunica de pe mamă a decedat cînd aveam cinci anișori. Era iarnă. Am plîns foarte mult, căci îmi era dragă. Cînd trecea pe la noi niciodată nu venea cu mîinile goale. Îmi aducea dulciuri, fructe, jucării... Mă numea Nătălița. Bunica întotdeauna mă îndemna să fiu cuminte și să-mi ascult părinții. Îmi plăcea să stau cu ea pe cupitor ascultînd sfaturile și vorbele ei dulci. Uneori îmi povestea despre copilăria ei. Cel mai mare dar din partea mea era să-i recit o poezie. Nu doream atunci nimic de la ea – decît să rămînem împreună toată viața. Ea mi-a fost ca a doua mamă.

UNUL DINTRE ACEI NOROCOȘI

Cu adevărat norocoși sunt scriitorii, care la început de drum au parte de un îndrumător, iar eu sunt unul dintre acei norocoși. Am pășit în lumea literaturii, dar nu singură, avînd susținerea oamenilor dragi mie și a scriitorului meu model, Aurelian

SUPRAVIEȚUIRE

Aurica LUPUȘOR, 16 ani
Cobani, Glodeni

După ce a decedat bunica, a rămas tata în locul ei, căruia îi plăcea să-mi povestească cîte și mai cîte... Dar viața trece și nu știi ce va fi mîine. Acum un an și jumătate, pe 1 iunie, a decedat și tata. Ziua în care toți copiii o aşteaptă ca pe ziua lor de naștere, pentru mine a fost plină de lacrimi. Acum mi-a rămas doar mama, care-mi este cea mai scumpă ființă pe lume. Cît de mult vreau ca Bunul Dumnezeu să-o aibă mereu în paza Sa.

Natalia POSTICĂ, cl. a VII-a
Molovata, Dubăsari

Silvestru, care-mi este sprijinitor și-mi va fi mereu.

Dumnealui mi-a făcut o surpriză care m-a lăsat cu lacrimi în ochi: în săptămînalul *Literatura și Arta* a scris despre mine și a publicat un sir de fragmente din romanul meu. Nu mă pot simți altfel decît fericită și împlinită. Dumnezeu ne dă un boț de lut în palmă la naștere pentru a ne făuri fericirea. Noi suntem cei care alegem. Dar cei mai mulți îl transformă în cenușă sau în nimic... Acum am înțeles în ce mi-am transformat boțul meu de lut, pentru că am și simțit că mi-am făurit fericirea.

Importanță sunt oamenii din jurul nostru. Dacă reușim să-i alegem pe cei alături de care putem crește, am ales bine. Dacă simțim că mergem în direcția opusă, de datoria noastră este să analizăm și să facem curat în viață și-n inimă. Singurătatea e o boala a noastră, însă doar iubirea este leacul ce o vindecă.

Iubirea este singura cetate în care merită să mori... dar și să trăiești.

Marinela LUNGU, 16 ani
L. T. Ion Creangă, Fălești

Oamenii sunt păsări cu aripile crescute pe dinăuntru.

Nichita STĂNESCU

ADOLESCENȚA

Adolescența este vîrstă între bătrânilor. Noi, adolescentii, reprezentăm viitorul acestei societăți. Cei care sunt conștienți de acest aspect, se străduiesc să învețe cît mai bine la școală, să urmeze un liceu bun și să intre la universitate. Adolescentii gîndesc scurt și precis. De aceea întotdeauna prietenii sunt cei pe care se bazează, opinioile lor fiind foarte importante, spre deosebire de cele ale părinților care, atunci cînd se văd puși în fața unei transformări radicale a copilului lor, nu reacționează tocmai cum ar trebui. Astfel, se ajunge la certuri, fiindcă părinții ar vrea să rămînă același copil ascultător.

Într-o conversație cu prietenii trebuie să le susții afirmațiile, cu toate că tu ești de altă părere. Dar dacă îți exprimi părerea și prietenii tăi o acceptă, înseamnă că ai prieteni devotați, iar dacă lor nu le convine că îți ai exprimat o altă părere, atunci acesta e semnul că trebuie să îți cauți prieteni noi.

Chiar dacă întîlnim greutăți, trebuie să le trecem cu ușurință și să mergem mai departe, fiindcă tot ce este greu în viață poate fi ușor de rezolvat, pur și simplu e nevoie de puțină străduință. Si să nu uităm că adolescența este un izvor ce strecoară în toate crăpăturile pămîntului.

Tina TALMAZAN, 14 ani
Cioburciu, Ștefan-Vodă

MĂSURĂM TIMPUL PRIN CALENDARE

CHESTIONAR

1. Cunoști originea cuvântului *calendar*?

2. Ce tipuri de calendar cunoști?

3. Adeseori tragi cu ochiul la datele din calendar?

4. Notezi în calendar unele date importante pentru tine: zile de naștere, sărbători, evenimente deosebite?

5. Ai un calendar de perete acasă?

6. Ai un ceas-calendar?

7. Poți cu tine un calendar de buzunar? Sau îl folosești pe cel din telefonul mobil?

8. Dăruiești calendare?

9. Ai și un calendar cu sărbătorile religioase?

10. Colecționezi calendare? Cunoști pe cineva care are o asemenea colecție?

11. Îți plac calendarele ilustrate cu fotografii, desene, monumente, peisaje? Dar cele personalizate?

12. Știi cînd au apărut primele calendare?

13. Care este deosebirea dintre calendarul iulian și cel gregorian?

14. Comentează expresiile: *a face capul calendar; a se uita că mișă în calendar; omul fericit nu are calendar.*

LA SFAT CU DUMINICA

Deschid plic cu plic, dragi cititori, și mă pierd printre răspunsurile voastre la chestionarul din nr. 10, 2015, și mă trezesc într-o zi de duminică din a mea copilărie cu miros de pîine coaptă, cu flori de gheăță la fereastră, cu străbunica-n prag de casă care ne învăță să cinstim duminica, ne strînge în jurul ei și ne împarte daruri de duminică. Iar toate acestea se împleteșc cu versurile scrise de Grigore Vieru puse dumnezeiesc de frumos pe muzică de Iurie Sadovnic, *Era-n duminici altfel/ Și totul parcă nou/ La alba-ne căsuță/ Curată ca un ou. Duminica, duminica, duminica...*

1. O zi de duminică în familie este o coacă prețioasă pentru mine.

4. Decît să pierdem duminică în fața computerului, împreună cu prietena mea, alegem să descoperim natură.

11. *Duminica* de Gr. Vieru, *Dumineca* de G. Coșbuc, *Duminica îndepărtează rugina adunată toată săptămîna* (J. Addison).

12. Duminica este și ziua singurătății noastre, fiindcă ne răscolim sufletul și ne gîndim la greșelile comise.

Ana RUGINĂ, cl. a VIII-a
Cobani, Glodeni

2. Prefer să merg duminica la slujbă, mai ales că stau la cîțiva pași de biserică, iar în această zi trebuie să fim cu gîndul la Dumnezeu.

3. Anume în zi de duminică cad sărbătorile religioase: Intrarea Domnului în Ierusalim (Florile); Invierea Domnului (Paștele); Sfînta Treime (Duminica Mare).

12. C. Noica în *Eseu despre Duminică* ne recomintește că de luni pînă sămbăta suntem ocupati cu cele pămîntești, iar Dumnezeu ne-a oferit duminica pentru a-i încredința sufletul, a-l înălța în rugăciune.

Felicia CALANCEA, cl. a VIII-a
Drăgușeni, Strășeni

4. Pentru duminică las: lectură, deoarece în cursul săptămîni am multe teme și nu prea reușesc; scrierea articolelor, fiindcă ziua aceasta mă inspiră în mod deosebit; și cum la școală învăț limba franceză, prefer duminica să iau ore de engleză online.

Ruslana CABURGAN, 14 ani
Cioburciu, Ștefan-Vodă

7. Nu prea merg la rude, deoarece trăiesc cu bunicii mei. De sărbători însă ne dumem în vizită la frații și surorile bunicii. Din păcate, mămică și frații mei sunt în Italia, dar o dată la doi ani merg la ei. Mă bucur însă că prietena mea cea mai bună, Adina, mă vizitează în fiecare duminică.

12. Generația mea nu prea observă de e duminică sau nu. Stăm mai mult cu capul în calculator. Eu însă sunt o mare norocoasă, deoarece bunicii mei urmăresc atent cît timp stau în fața lui.

Ana-Maria URBINELLI, cl. a VIII-a
Cobani, Glodeni

3. Învierea Domnului; Duminica Mare; Duminica Florilor; Duminica Sfintelor Femei Mironosițe (ziua femeii creștine).
9. Se crede că duminica porțile raiului sunt

deschise ca norocul să coboare cu dănicie peste oameni.

Aliona CAZACU, 14 ani
Hagimus, Căușeni

5. Nu obișnuiesc să-mi pregătesc duminică temele pentru întreaga săptămînă, aleg să mi le fac sămbătă.

Mihaela NECRUTU, cl. a VIII-a
Cuhureștii de Jos, Florești

9. La romani ziua de sărbătoare era *Dies Solis* (Ziua Soarelui) în cinstea divinității numite *Sol Invictus*, iar astăzi această denumire o mai găsim în țările anglofone (*Sunday*).

Corina DEMENCIUC, cl. a VII-a
Heciu Vechi, Singerei

5. Majoritatea temelor le pregătesc anume duminica, cînd mă simt plină de forțe, gîndesc limpede, iar ideile nu au sfîrșit.

Marinela LUPUȘOR, cl. a IX-a
Cobani, Glodeni

4. Duminica mi-o programez pentru lectură. Am impresia că astfel reușesc să cuceresc lumea.

Maria BABCIENCO, cl. a VIII-a
Cuhureștii de Jos, Florești

4. Am grija că duminica să nu am activități ce implică cusutul, spălatul și tăiatul.

6. Ce folos să te comporti rău toată săptămîna, iar duminica să fii ca un înger!?

7. Duminica merg să le tin de urît bunilor mei.

Emilia CIOCANU, cl. a VII-a
Costuleni, Ungheni

8. De obicei, duminica mama ne alintă cu diferite copturi și deserturi.

9. Cuvântul *duminică* provine de la latinul *Dies Dominus*, adică *Ziua Domnului*.

10. Duminica sufletul nostru îmbracă haină bunătății, iubirii, iertării. Astfel înțeleg eu sintagma *haine de duminică*, cînd sufletul nostru se dedică lui Dumnezeu, uită de greutății și își îngrijește haina spirituală pentru a putea fi cu adevărat împlinit.

11. *Nu lăsa să-ți fie furată duminica. Da că sufletul tău nu are duminică, el devine orfan* (Albert Schweitzer).

Maria REVENCU, cl. a X-a
Cobani, Glodeni

Vasile ROMANCIUC

S-a născut pe 17 decembrie 1947, în satul Bădragii Noi, raionul Edineț. Este licențiat al Facultății de Litere a Universității din Chișinău (1972). Membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1976). Membru al Uniunii Scriitorilor din România (1994). Membru al PEN Clubului, filiala Chișinău (1996).

Volume de versuri: *Citirea proverbelor*, *Un timp fără nume*, *Îndoiala de sine*, *Marele pustiu invizibil*, *Recitatirea proverbelor*, *Olimpul de plastic*, *Purtătorul de cuvînt al tăcerii*, *Lasă un semn*, *Cuvîntul ne adaugă vedere* și alții.

Culegeri de versuri pentru copii: *Doi iezi*, *Toate întîmplările se prefecă în cuvinte*, *Copilul cu aripi de carte*, *O furnică în bibliotecă*, *De ce plînge clovnul?*, *Am un nume frumos* și alții.

CIREȘE PENTRU OMUL DE ZĂPADĂ DE CRĂCIUN

Părintelui Simion Moraru

Mi-a bătut un înger la fereastră,
Suflet blind din ceruri, de la Crist,
Și m-a întrebat: „De ce ești trist?”
Și i-am spus: „Așa e lumea noastră...”.

Mi-a zis iar, cu glas liniștitor,
Ca să nu fiu trist, că va fi bine,
Și că Cerul l-a trimis la mine
Ca să-mi fie înger păzitor...

Si-am simțit cum o lumină-ătunce
Mă cuprinde, limpede și dulce,
Și îmi întărește gîndul bun.

Iar la geamuri, florile de gheăță
Dintr-o dată, se trezesc la viață –
Flori... Florile dalbe de Crăciun...

OMUL DE ZĂPADĂ

Omul de zăpadă moare primăvara –
Într-o seară lină, într-o dimineață,
Cînd în jur e soare și e dor de viață
Și cînd de pe suflet îți arunci povara.

Dar, nu plînge nimeni, nimeni nu-l jelește
Și, uitat de lume, omul de zăpadă
Moare, singuratic, trist, într-o ogrădă –
Rece lumînare care se topește.

Și numai copiii, care-odinoară
Îl erau prieteni cînd ieșeau afară
Și-l chemau cu dînsii, veseli, să se joace,

Cu îndurerare văd și cu iubire,
Că, mișcat adînc de marea despărțire,
Omul de zăpadă-n lacrimi se preface...

ERA O ALTĂ LUME CÎND NINGEA

Așa nu va mai ninge niciodată,
Doar în copilărie ningea-așa...
Tii minte cum lumina ne-nfășa
În nesfîrșirea ei imaculată?

Era o altă lume cînd ningea –
Mai bună, mai frumoasă, mai curată...
Iarna era o dulce înghețată
Pe care Moș Crăciun ne-o dăruia...

Gîndind la iarnă, -ntram în primăvară...
Și cînd se lumina de floare-afără,
Fulgii, în vis, nu încetau să cadă...

Iar noi, în pomi, zburam din ram în ram
Și, plini de bucurie, culegeam
Cireșe pentru omul de zăpadă...

COPILĂRIA

Copilăria... Carte de povești
Pe care viața-ntreagă o citești,
Și alte zece vieți o povestești,
Și nu-ți rămîne timp să-mbătrînești...

E pasărea cu cel mai dulce viers
Ce cîntă pentru noi dintr-un cireș,
Și noi o recunoaștem fără greș –
E amintirea noastră de neșters...

Copilăria... Inima-mi tresaltă –
Ce visuri cresc din anii mei de-ătunci!
Mă-ntorc pe-o clipă în copilărie

Și văd cum vine rața de la baltă,
Și mă aud rîzînd: „Luci, soare, lucil!” ...
Mă simt ca într-un rîu cu apă vie...

ECOUL

Încerc cuvintele: sătari? sătări? Da, sătări Ecoul, sătări neînsemnat, Dar, prin secretul care mi s-a dat, Tai din cuvinte două-trei silabe...

Te bucuri, ai speranțe: viață! viață! Eu și-amintesc – subțire-i: ață... ață... Ești exaltat și crezi: E sărbătoare! Eu vin să-ți temperez pornirea: oare?

Nu-mi plac, detest cuvintele strigate
Și le repet numai pe jumătate –
Un lucru arhi-supra-cunoscut.

Doar gândul ce lucrează în tăcere
E grăitor, și n-am nici o putere
Să fiu Ecoul gândului tăcut...

SONETUL

Ce și-ar dori, oare, mai mult sonetul –
Măsură, disciplină, eleganță,
Un plus de sentimente și substanță?
Nu e ușor să-i descifrezi secretul...

Sonetul – școală fără de vacanță
(Ti-ai pregătit stiloul și caietul?),
Maeștrii ne învață alfabetul:
Sonetul – meserie, cutezanță...

Iluzii, fantezii, vise-n andante –
„Călări pe vin...”, bem versul lui Baudelaire
Și ne-ndulcim cu un sonet de Dante...

Apoi, tîrziu, cu-o stea, pe-un colț de cer,
Un înger își notează,-atent remarca:
„Sonet – Lumină – Dragoste – Petrarca”.

CĂTRE CUVINTELE MELE

Cuvinte dragi, aveți răbdare –
Pînă ajungeți să fiți scrise,
Sorbiți lumină, creșteți vise.
Fiți bune și-nțelegătoare...

În miezul vostru să rămînă
Căldura, sufletul... Să fie
Iubirea voastră pe vecie –
Nu supărați limba română.

Dar... mai e mult pînă departe...
Voi țineți minte, dragi cuvinte:
Mergeti încet, dar înainte...

„Poete, scrii o nouă carte?
Nu te grăbi, zice Hîrtia –
Știi: graba strică... Poezia.”

Violeta ZABULICĂ

CUVÎNTUL

Cuvîntul ne adaugă vedere –
Vederea lui Homer era Cuvîntul...
Cuvîntul leagă Cerul și Pămîntul
Întru speranță și intemeiere.

Cuvîntul naște tihna și frâmîntul...
Cuvîntul – suferință, mîngîiere,
Blazon de frumusețe și putere,
Neaplecăt după cum bate vîntul.

Ca o lumină-a vechilor icoane,
Plămada de vocale și consoane
Te întărește-n drumul spre-mplinire.

Și-azu o voce – a Dumnezeirii –
Topindu-ți-se în adîncul firii:
Cuvîntu,-n primul rînd, este iubire.

OMULUI ÎI TREBUIE UN VIS

Originea viselor este necunoscută și, dacă nu le reținem, le pierdem, rămînind astfel mai săraci cu o amintire sau cu anumite indicii care ne-ar fi putut ajuta să ne rezolvăm mai bine problemele din viața de zi cu zi. Cei mai mulți oameni care lucrează cu visele lor au aflat că acestea sunt pline de semnificații pentru ei. Visele sunt utile pentru a învăța mai multe despre sentimentele, gîndurile, comportamentul, motivele, valorile celui care le-a visat. Mulți descoperă prin semnificația viselor sau tâlmăcirea viselor că ele îi pot ajuta în rezolvarea problemelor pe care le au. Mai mult, artiștii, scriitorii și oamenii de știință sunt adesea inspirați de visele lor. Părerea elevilor de la L. T. M. Sadoveanu, Fîrlădeni, Căușeni, referitoare la vise, este următoarea:

Cătălin GOJAN, cl. a VI-a: În această lume m-am convins de multe ori că totul este posibil, aşa că eu cred în realizarea viselor. Visele oricum se realizează, doar că noi nu suntem întotdeauna pregătiți să le interpretăm, din care cauză pierdem de multe ori.

Valeria BRODESCU, cl. a VI-a: Nu cred în vise. Nu se pot realiza. Cei care cred în ele sunt doar niște oameni superstitioși, totodată și neîncrezători în puterea sfîntă care ne conduce viață.

Anastasia COLOMICENCO, cl. a VIII-a: Consider că dacă o persoană visează ceva și crede cu putere în realizarea visului, desi-

gur acesta se împlinește. Puterea gîndului atrage tot ce vrei. Lucruri care nu întotdeauna ne bucură atât pe noi, cît și pe ceilalți din jurul nostru. Omului îi trebuie un vis că să înfrunte realitatea.

Eugenia IVANOVA, cl. a VIII-a: Eu cred în vise, ele se realizează dacă dorești și te implici activ. Am visat că am o surioară și aşa a și fost. Sora mea are acum șase ani.

Sergiu COBZARENCO, cl. a VIII-a: Eu am visat că am să ajung om mare, că am să ajung fotbalist. Rămîne de văzut cînd și ce devin.

Pentru NOI – Ana CEAPĂ
Fîrlădeni, Căușeni

CÎTE BORDEIE, ATÎTEA OBICEIE

Tradițiile de familie sunt foarte importante pentru o dezvoltare armonioasă. Ele contribuie la comuniunea familială, cimentează relațiile dintre membrii ei. Cele mai cunoscute tradiții sunt legate de sărbătorile creștine Paștele și Crăciunul. Fiecare familie are tradiții proprii izvorîte din momente fericite sau triste din viața lor. Un grup de elevi de la Gimnaziul Dumbrăvița, Singerei, ne-au povestit care sunt tradițiile cele mai respectate și mai plăcute din familia lor.

Daniel GORCEAC, cl. a VI-a: În fiecare sîmbătă, toată familia face curătenie în casă și în curte. Apoi după o zi de muncă ne ducem la bunici și luăm masa împreună.

Daniela ALBII, cl. a VII-a: Una dintre cele mai respectate tradiții ale familiei mele sunt pelerinajele la diferite mănăstiri. Vara aceasta am vizitat Mănăstirea Căpriana.

Emil CAȘCIUC, cl. a VII-a: Familia mea în fiecare duminică pregătește frigăru. Este foarte relaxant și, totodată, gustos. Astfel, ne odihnim după o săptămână plină de griji. De obicei, părintii se ocupă de pregătirea bucătelor, în această zi însă eu și cu fratele facem totul. De la pregătirea cărnii

pînă la strîngerea mesei. În felul acesta le mulțumim părintilor pentru grija lor.

Victoria TURUTA, cl. a VII-a: Cea mai îndrăgită tradiție din familia noastră este Paștele. Regret foarte mult că de această sfîntă sărbătoare părintii nu sunt alături de mine. De mică stau cu bunica, ea îmi este ca o mamă. Părintii mei de ani buni sunt peste hotare, ceea ce mă întristează foarte mult. Oricum ziuă de Paște mă face fericită, fiindcă ne strîngem cu rudele la masa de sărbătoare, plină de bucate alese, voie bună și codouri.

Pentru NOI – Maria POZIUMSCAI
A Dumbrăvița, Singerei

REGULILE TREBUIE RESPECTATE

Eu cred că respectarea regulilor e foarte importantă. Fiecare om trebuie să le cunoască, în primul rînd, apoi să le și respecte, fie că ele sînt impuse de familie, școală, societate, locul de muncă etc. Lipsa lor aduce cu sine haos, confuzie, teamă, suferință. Regula asigură identitatea și confrera siguranță tuturor. În legătură cu acest subiect, un grup de elevi de la L. T. V. Alecsandri din Mărculești, Florești, ne spun cu ce regulă sînt de acord și ce regulă ar omite din regulamentul liceului.

Cătălina CIOBĂNICĂ, cl. a VI-a:
Eu respect toate regulile propuse în liceul nostru. Îmi place că se organizează multe activități extrașcolare. Iar regula pe care aş omite-o este cea în legătură cu vacanțele prescurtate. Mi-aș

obiectie am în legătură cu vacanțele care de doi ani au fost scurte.

Eugen NAGRINEAC, cl. a VIII-a:
Sînt de acord cu regula să nu alergăm pe holul liceului sau prin clase, deoarece este un ha-

este să respectăm profesorii, cei care ne ghidează în drumul vieții. Nu cred că găsesc o regulă cu care să nu fiu de acord la moment, regulile de astă sînt făcute, pentru a fi respectate și acceptate de toți elevii.

Stanislav MOȘNEGUȚA, cl. a VIII-a: Sînt de acord cu toate regulile propuse în regulamentul liceului nostru. Mi-aș dori pe viitor să fie clasă noastră divizată, în A și B, deoarece la noi în clasă sînt mulți elevi nestăruitori și încurcă celorlalți să învețe.

Iana VOLENTIR, cl. a VIII-a:
Cea mai importantă regulă, după mine, în liceul nostru este de a respecta disciplina. Sînt de acord cu ea, deoarece școala se bazează pe disciplină, la învățătură, în timul orelor și a pauzelor. Nu sînt de acord cu regula de a purta uniforme.

Victoria CATAN, cl. a VIII-a:
Sînt de acord cu regulamentul liceului. Doar că uneori sînt tem impuși să participăm la niște activități extracurriculare, nu sînt de acord, pentru că nu toți au talent la desen, poezie, etc. Aceasta ar trebui să fie la dorința fiecărui elev.

Valerie TUDOR

ACORD

dori să mă bucur din plin de vacanță, pentru a reveni cu noi forțe.

Mihail STÎNCĂ, cl. a VI-a: Eu sănț un băiat care cunoaște și stie să respecte toate regulile. În școală sănț elev exemplar. O mică

os total în pauză. Din regulamentul liceului aş omite regula legală de întîrzierile la ore. Uneori nu reușim să ajungem la timp, la 8:30.

Ana-Maria GALAI, cl. a VIII-a:
Regula cea mai importantă după mine și cu care sînt de acord

Pentru NOI – Olga BALAN

Mărculești, Florești

VENI, VIDI, VICI

ETAPA a IV-a

I. Propune axa lexicală a următoarelor cuvinte: *vis, timp, familie, aur*.

II. Care este seria de cuvinte corecte?

- *Innopteză, înoadă, înnoată, înbie;*
- *Inopteză, înoadă, înnoată, innbie;*
- *Innopteză, înnoadă, înnoată, îmbie;*
- *Innopteză, înnoadă, înnoată, înmbie.*

III. Menționează trei-patru personaje-genii din creația eminesciană, indicind lucrarea.

IV. Într-un eseu de jumătate de pagină explică semnificația pământului în credința populară.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

I. Rolul cratimei în secvența *Cine n-are dor pe lume...* este de a face legătura dintre negația „nu” și verbul „are”, înlăturîndu-se vocala „u”. Din punct de vedere morfologic, cratima marchează rostirea împreună a două cuvinte diferite, avînd loc elidarea unei vocale. Astfel, în cazul versurilor, rolul cratimei este de a păstra elementele de ritm și măsură, facilitîndu-se, totodată, pronunția.

II. 1. Tinerii de azi au frecvent *dureri de cap* din cauza stresului și utilizării excesive a tehnologiilor informaționale.

2. *Capul familiei* a dat dovedă de putere și optimism, încurajînd apropiatii în momentele grele ale vieții.

3. Prietena mea a ajuns *cap de afiș* într-o reprezentanță teritorială grătie meritelor sale.

4. La nuntă mirii sînt puși în *capul mesei*, ritual ce simbolizează prosperare și un început de cale plin de succes.

5. Fluturii *Cap-de-mort* au nimicit livezile din localitatea vecină.

III. Fragmentul propus face parte din *Letopisețul Țării Moldovei...*, scris de Grigore Ureche între 1642 și 1647. În această secvență surprindem zugrăvit cu înaltă măiestrie primul portret literar al marelui domnitor al Moldovei, Ștefan cel Mare și Sfînt. Opera este de o mare importanță literară, culturală și istorică, fiind mărturie vie a evenimentelor de răscrucie în parcursul cronologic al Țării Moldovei de la Descălecăt pînă la domnia lui Aron

Vodă (1359-1594), dar și un monument al primelor scrierii românești cu caracter livresc. Perlă a istoriei poporului român, această lucrare este esențială pentru înțelegerea caracterului și valorii domnitorilor români, cît și pentru vizualizarea unor imagini ce au conturat parcursul istoric.

IV. Simbol al puterii, patriotismului, sfînteniei și al dorului strămoșesc, părinte al românilor moldoveni, Ștefan cel Mare este asemenea unui soare ce luminează cu sfîntenia Sa istoria Moldovei și a întregii români. Portretul marelui domnitor a fost un subiect de creație al multor scriitori care au cristalizat personalitatea voievodului în numeroase opere literare.

Primele documente ce atestă descrierea chipului marelui voievod este *Letopisețul Țării Moldovei* de Grigore Ureche, lucrare de inspirație și pentru Mihail Sadoveanu în romanul *Frații Jderi*. Ștefan Vodă este reprezentat în diverse ipostaze: de domn, de luptător, de om. Deși în relațiile cu boierii era înversuncat și impulsiv (*mînios și de grabă vîrsătoriu de sănge nevinovat; de multe ori la opețe omorîea fără județu* – Grigore Ureche), cu oamenii de rînd se purta cuviincios și generos, arătînd respect față de semenii căzuți pe cîmpul de luptă (în *Frații Jderi: zi de post și rugăciune pentru toți morții noștri*). Pînă și natura se arată supusă puterii domnitorului: *după ce a tăcut Măria Șa, a sunat vîntul mai cu tărie* (M. S.). Cu toate că era un om număr de statu (Gr. U.), avea o putere extraordinară și o figură impunătoare încît *cei dinaintea sa, opriți la zece pași, păreau că se uită la el de jos în sus* (M. S.). Portretul fizic al voievodului este creionat sumar în romanul *Frații Jderi: Avea obrazul ars proaspăt de vîntul de primăvară. Se purta ras, cu mustață ușor cărunțită. Avea o puternică strîngere a buzelor și o privire verde tăioasă*.

Că luptător, Ștefan cel Mare este definit drept un erou național datorită puterii și voinței sale de fier, moment reliefat cu înaltă măiestrie de Dimitrie Bolintineanu în lucrarea *Muma lui Ștefan cel Mare*.

Apărător al credinței și al românismului, Ștefan cel Mare și Sfînt a devenit o persoană legendară. Or, în lucrarea lui Ion Neculce *O samă de cuvinte*, legendele ce-l prezintă ca personaj principal, schitează un portret complex, scoțind în evidență tezaurul de valori lăsată moștenire neamului.

Altfel spus, putem concluziona că literatura este comoara sacră prin care spiritul voievodului își păstrează nemurirea.

Alexandrina NEGHIN, cl. a X-a
Liceul AŞM, Chișinău

Continuare în pag. 24

SOL LUCET OMNIBUS

ETAPA a IV-a

1. Ce particularități prezintă mecanismele de acomodare a vederii în evoluția animalelor?

2. Care plante pot emite radiații luminoase? În ce constă mecanismul luminiscenței?

3. În vasta acțiune de ocrotire a naturii, un rol deosebit îl au pădurile, datorită funcțiilor multiple pe care le îndeplinesc. În ce constau funcțiile hidrologică, climaterică și sanitară ale pădurii?

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. Steaua-de-mare (*Asterias rubens*) nu se sfiește să vîneze chiar și pești mai mari decât ea. Pentru asta ea își evaginează stomacul afară din corp și întors pe dos îl fixează de corpul pradei, ca o veritabilă ventuză. Neavînd cum să se salveze, peștele înăoată, cu steaua-de-mare agățată de el, pînă cînd va fi devorat „de viu”.

2. Plantele cu țesuturi secretoare a căror secreții sunt anumite substanțe (uleiuri eterice, rășini, alcaloizi etc.) unele utile omului, sunt foarte numeroase: ceapa și usturoiul produc fitoncide, cu acțiune bactericidă și fungicidă; mătrăguna conține alcaloidul atropina cu acțiune adriatică; ciumăfaia produce alcaloidul hiosciamina folosit în farmaceutică; sucul din speciile genului *Aloe* are multiple utilizări terapeutice: antihemoragic, vermifug, conjunctivită, cefalee, antialergic; de la brînduse se extrage colchicina – folosită ca analgezic; scoarța arborelui de chinină este folosită în malarie și stări febrile; din latexul arborelui de cauciuc (*Hevea*) din ea se prepară cauciucul. Rășina naturală secretată este folosită la tratarea afectiunilor pulmonare, din ea se prepară terebentina. Multe plante sunt folosite în calitate de ceciori, datorită substanțelor pe care le conțin (mușelul, menta, teiul, pătlagina, ienupărul, sunătoarea și al.).

3. Stratul de ozon din stratosferă ne protejează reținînd razele ultraviolete ale soarelui. Deoarece în zilele noastre a crescut foarte mult folosirea hidrocarburilor clorinate, fluorinate în flacoane cu aerosoli, frigidere, aceste gaze au ajuns în aer în cantități mai mari decât cele care ar putea fi suportate de atmosferă. Pe măsură ce se ridică, se descompun, formîndu-se cloridioni, care atacă și distrug stratul de ozon. Termenul de gaură de ozon desemnează fenomenul, apărut în anii '70 (1979), de rarefiere a stratului de ozon stratosferic deasupra

Antarctică, în special la sfîrșitul iernii australă, adică în lunile septembrie și octombrie. Efectul respectiv a fost semnalat mai apoi în anul 1985 de către *British Antarctic Survey*, care a observat formarea unei găuri în stratul de ozon. Cercetătorii au fost îngrijorați de faptul că stratul de ozon s-ar putea rarefia și în alte părți ale globului, crescînd nivelul radiațiilor nocive. Din nefericire în anul 1995 s-a observat că fenomene asemănătoare se produc și în zona Arctică și a Europei de Nord.

Punctajul acumulat de participanți la etapa I:

30 de puncte (10,10,10) au acumulat: Mihaela DODI, Susleni, Orhei; Tamara ISTRATI, Alina ISTRATI, Maria JARDAN, Ionela JARDAN, Lozova, Strășeni.

29 de puncte: Alina ROTARI (10,9,10), Holercani, Dubăsari; Tamara BIVOL (10,10,9), Bardar, Ialoveni; Ecaterina ISTRATI (9,10,10), Adelina JARDAN (10,10,9), Lozova, Strășeni.

28 de puncte: Alina LUCHIȚĂ (10,9,9), Bardar, Ialoveni; Daniela GORGOS, cl. a IX-a „A” (10,8,10), Susleni, Orhei; Aliona CAZACU (10,9,9), Hagi-mus, Căușeni; Elena PORUBIN (10,8,10), Holercani, Dubăsari.

27 de puncte (10,8,9): Alina PLEȘCO, Orhei; Ionela BÎRDAN (9,10,8), Lozova, Strășeni.

26 de puncte: Mihaela PATRAȘCO (9,8,9), Florești; Camelia PORUBIN (7,9,10), Holercani, Dubăsari; Cătălina MUNTEANU (8,9,9), Zăicanî, Rîșcani.

25 de puncte: Marinela SAJIN (9,9,7), Susleni, Orhei; Maria REVENCU (9,10,6), Cobani, Glodeni.

21 de puncte: Veronica ROTARI (10,2,9), Holercani, Dubăsari.

19 puncte: Marinela STICEA (0,10,9), Cobani, Glodeni.

18 puncte: Vasile ANDREEV (8,2,8), Alexandrina BATRÎNCEA (8,0,10), Holercani, Dubăsari; Ecaterina HERȚA (0,10,8), Valeria ROMAN (8,3,7), Bardar, Ialoveni; Irina GRIGORĂȘENCO (0,8,10), Chișinău.

17 puncte: Emilia CIOCANU (0,8,9), Costuleni, Ungheni.

16 puncte: Marinela LUPUȘOR (0,8,8), Cobani, Glodeni; Luminița ANTON (0,7,9), Balatina, Glodeni.

15 puncte: Daniela CROITORU (0,8,7), Nisporeni.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 15 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

PENTRU MINE CHIMIA E MAI MULT DECÎT O PROFESIE

DE VORBĂ CU AURELIAN GULEA,
PROFESOR UNIVERSITAR, DOCTOR HABILITAT, MEMBRU TITULAR AL AŞM

Născut pe 28 mai 1946 în Baraboi, Dondușeni. Absolvent al Universității de Stat din Moldova, Facultatea de Chimie, licențiat în chimie fizică (1964-1969).

Specialist în domeniul chimiei coordinative. Este profesor universitar, șef al Departamentului chimie a USM, Academician coordonator al Secției de Științe Exacte și ale Naturii. Laureat al premiului și al medaliei de aur OMPI (Organizația Mondială de Proprietate Intelectuală, Geneva); Cavaler, Ofițer și Comandor al Ordinului Belgiei *Merite de l'Invention*; deține Ordinul European de Merit (Comunitatea Europeană, ACEOM), fiind și Ofițer al Ordinului Belgo-Spaniol de Merit, Cavaler și Comandor al Ordinului de Malta, deținind medalia de aur *Henry Coandă*.

Deținătorul medaliei de aur a Comunității Europene pentru promovarea inventelor.

Este distins cu peste 100 de medalii de aur, argint și bronz la saloane mondiale și internaționale de invenție.

— Oamenii de știință devin remarcăți prin descoperirile pe care le fac. Descoperirea Dvs. este pe cale să revoluționeze lumea medicală mondială. Când și cum ati început căutările moleculelor-minune?

— Întotdeauna m-am ocupat cu știința fundamentală, făcînd rezonanță magnetică nucleară substanțelor chimice, adică găsind proprietățile unor substanțe prin proprietățile nucleelor. Aceasta a durat pînă am făcut teza de doctorat habilitat. Devenind profesor și avînd mai multe posibilități, mi-am propus să fac ceva care ar fi mai aproape de oameni, în secolul în care bîntuirea atîtea boli incurabile. Acest interes a apărut în timpul stagiuului în calitate de bursier al Guvernului Canadian la Universitatea Laval din Quebec. De atunci am testat peste 600 de substanțe și iată că am descoperit niște inhibitori de proliferare a celulelor de cancer. În cele două decenii petrecute în laboratoarele din Republica Moldova, dar și în cele de peste hotare, nu mi-am pierdut speranța că voi crea structuri moleculare dintre atomi care să corespundă așteptărilor, și anume să ucidă cancerul și, totodată, să nu afecteze masiv celulele sănătoase. Acestea sunt de câteva zeci și chiar sute de ori mai puternice decît ceea ce e-

Fotografie din arhiva personală

xistă acum pe piață din toată lumea. Datorită capacitatii mari antiprofenerative, cantitatea de substanță folosită va fi mult mai mică, respectiv și preparatul va costa mai puțin. În plus, substanța nu este atât de toxică precum sănătatea anticancer cisplatinice pe care le utilizează industria farmaceutică acum.

— Această deschidere are în spate ani de muncă, dacă ati suma timpul pe care l-ați petrecut în laborator...

— Această deschidere nu este doar rodul efortului meu, au lucrat un colectiv întreg de profesori și conferențieri. Revenind din Canada, am continuat să construim molecule cu proprietatea de a ucide celulele de cancer. Sunt ani de muncă. Aceste cercetări continuă și acum.

În Canada am lucrat într-un laborator de sinteză a substanțelor cu proprietăți biologice condus de un faimos om de știință din domeniul medicinei, profesorul Fernand Labrie. El a descoperit metoda de detecție timpurie a cancerului prostatei după analiza sângeului și, totodată, a găsit și remediu împotriva acestuia. Această descoperire l-a făcut renumit în lume, dar și unul dintre cei mai bogăți oameni din Canada.

— Sînteti în etapa finală. Substanța obținută va rămîne în țară sau va fi vîndută marilor companii farmaceutice străine?

— Aș putea breveta substanța și oferi dreptul de utilizare. Mi-aș dori ca aceste substanțe care au proprietăți anticancer să fie ale noastre, adică ale Republicii Moldova.

— Ati putea deveni bogat ca și profesorul Fernand Labrie?

— Descoperind un preparat care poate deveni eficient și mai puțin costisitor, poti deveni bogat și în țara noastră, dacă această invenție o să fie răspândită peste tot.

— Sînteti profesor invitat la cele mai mari Universități din România, Franța, Elveția, Canada, Rusia, SUA. E vreo diferență între studenții noștri și cei străini?

— Studenții sunt peste tot aceiași. Student este acel care studiază, doar că orientările sunt diferite, cei de la universitățile americane sau europene își aleg de la bun început un scop și el încearcă să se perfecționeze

prin masterate, doctorate ca să ajungă unde și-a propus. În RM piața muncii este limitată și studenții noștri sănătății dezorientați. Ei aleg dreptul, economia, relațiile internaționale... aceasta îi duce la somaj.

La Facultatea de Chimie și Tehnologie Chimică USM, de la 1 septembrie 2014, am deschis o nouă specialitate – Chimia Biofarmaceutică, unde studenții își vor concentra eforturile într-o singură direcție – construirea noilor molecule cu proprietăți anticancer, antituberculoză, antiinflamatorii etc. Astfel, ei au posibilitatea să devină persoane calificate într-un anumit domeniu. Studenții de la Facultatea de Farmaceutică și Universitatea de Stat de Medicină fac analiză preparatelor făcute de alții, cei de la Chimia Biofarmaceutică trebuie să creeze molecule cu anumite proprietăți.

O țară de succes în acest sens este Ungaria. Chimicii de acolo au pus în fruntea cercetărilor aplicația biofarmaceutică și au obținut succese mari. Cunoaștem multe medicamente pe piață care sănătății anume din Ungaria.

— Cum vedeti Dvs. relația profesor-student și cum considerați că a evoluat aceasta în decursul anilor?

— Relația profesor-student este strânsă legată de cercetare. Studențul are contact direct cu un om de știință, el este cel care poate să dezvolte mai departe o direcție științifică.

— Cu siguranță ați avut propuneri de a rămâne peste hotare...

— Mă uitam la acest subiect prin prisma profesorilor de acolo. Ei te primesc foarte bine pentru colaborări, pentru a dezvolta ceva împreună și se uită altfel dacă rămîn să le ocupe locul.

— Dvs. sănătății persoana care pun accent pe muncă și nu pe succes. Ce înseamnă pentru Dvs. cele peste 100 de medalii de aur, argint și bronz obținute la saloanele mondiale și internaționale de inventică?

— Ca să vezi ce prezintă invenția ta la nivel mondial trebuie să te duci la saloane, ca această invenție să fie apreciată de un juriu internațional. Atunci îți dai seama de valoarea lucrărilor tale. O medalie este aprecierea invenției.

— Cum și cînd a apărut pasiunea Dvs. pentru chimie? De ce ați ales să faceți anume chimie?

— Am avut influențe care m-au determinat să fac această alegeră: unchiul meu, Emanoil Gulea, care a fost chimist în România și am avut noroc de un profesor de chimie foarte bun, Ion Rusu. Acum chimia e mai mult decât o profesie.

— Cine sau ce anume poate influența un elev în alegerea viitoarei meserii?

— Cunosc multe exemple cînd elevii au urmat calea profesorilor talentați, îndrăgind obiectul pe care îl predau aceștia. Profesorii sănătății sunt o verigă importantă.

— Astăzi profesorul de liceu este același profesor de care ați avut parte și Dvs.? Cine dispără mai mult din lumea de astăzi: profesorul pasionat sau elevul pasionat?

— E important ca profesorul să fie o persoană marcantă în domeniul său. Dar nici nu cred că sănătății elevi răi sau slabii.

— Știu că ați făcut arborele genealogic al familiei Dvs. Cine au fost sănătății Dvs.?

— Am încercat să ajung la rădăcinile. Era o curiozitate să văd de unde vin și cu ce se ocupau strămoșii mei. Au fost 15-20 de ani de căutări, am ajuns și la arhivele din Sankt Petersburg și din Iași. Am făcut și statistici după profesii: profesori, medici, agricultori, ingineri...

La 100 de ani ai lui tată am organizat la Baraboi, sub un nucar de 120 de ani, o reuniune de familie. S-au adunat 100 de persoane legate direct prin arborele genealogic, le-am dat tuturor cîte un exemplar, ca să știe de unde se trag. Cred că am reușit să-i molipsesc și pe alții să-și caute rădăcinile.

— Baraboiul a dat nume mari în medicina noastră...

— Mă mîndresc că trei rectori ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițeanu” și-au făcut studiile la școală de la Baraboi: Nicolae Testemițeanu, Leonid Cobileanschi și Ion Ababii.

— Cum e să fii mezinul familiei?

— E bine să știi faptul că mezinul e mai alintat. Cu toate că au fost timpuri grele, foamea a fost cruntă, abia am scăpat. Îmi amintesc că mergeam în patru și culegeam cîte un grăunte, pe care îl mîncam... Pare incredibil să-ți rămînă în memorie detalii de la o vîrstă atât de fragedă.

— La ce discipline luați note mari în școală și la care luați note mai mici?

— Cînd am fost la o întîlnire la școală din Baraboi, mi s-a arătat registrul de pe cînd eram elev. M-am mirat că nu aveam nici o notă de patru. Am avut cinci pe linie, am absolvit cu medalie de aur.

— Ce pasiuni aveați cînd erați elev?

— Copilăria la țară este foarte importantă. Îți formează personalitatea și te ajută să te maturizezi mai repede. Cu cît ai mai puțin timp liber, cu atât ești mai organizat. Aveam responsabilități pe lîngă gospodărie, trebuia să facem ceea ce ne spuneau părinții. Încercam să fac repede toate sarcinile pentru a mă ocupa de ceea ce-mi plăcea mie. Făceam sport, cîntam într-o orchestră de strune la școală.

— Cum erau sărbătorile de iarnă în copilăria Dvs.?

— Am copilărit pe vremea comunistă, cînd toate sărbătorile religioase erau interzise. Nu se permitea să mergi la biserică, chiar dacă noi locuim lîngă lăcașul sfînt. Nu se dădea voie să mergi cu uratul sau semănătul.

— Copiii Dvs. v-au urmat calea?

— Au îmbrățișat alte meserii. Fata, Cornelia, este violonistă în orchestra simfonică din Christchurch, Noua Zeelandă, iar băiatul, Dragoș, este informatician.

— Mii de bolnavi își pun toate speranțele în medicamentul-minune, ce mesaj aveți pentru ei?

— Cine este afectat de această maladie, speră... dar mai este un pic că moleculă să ajungă în farmacii sub formă de medicament. Acum nu mai depinde de mine. În acest moment își fac treaba cliniciștii, cei care fac cercetări preclinice apropi clinice, adică pe oameni. Sper că în timp scurt preparatul ar putea fi pus în practica medicală. El va fi aplicat în prima fază de tratament clinic la cancer mamar, la cancerul prostatei, la cancerul de ficat și la cancerul de piele.

Pentru NOI – Iuliana BUNU

Rubrică îngrijită de Ioan ALBU

SFÂNTUL SERAFIM DE SAROV

Zi de pomenire: 15 ianuarie

Sfântul Serafim de Sarov s-a născut pe data de 19 iulie 1759, în orașul Kursk din Rusia, primind la botez numele de Prohor. Rămas orfan de tată la 3 ani, micuțul Prohor a fost crescut de mama sa. Încă din copilărie s-a bucurat de vădita ocrorie a Maicii Domnului. La șapte ani, din neatenție, a căzut din turnul clopotniței bisericii din oraș, însă nu a pătit nimic. Altă dată, pe la zece ani, s-a îmbolnăvit greu, încât nimeni nu mai spera la însănătoșirea lui. Maica Domnului i s-a arătat în vis, făgăduindu-i că îl va întâmpina. Așa s-a și întâmplat.

Cu cît trecea timpul, cu atît se dovedea mai mult că tînărul Prohor nu era pentru lumea aceasta. La 17 ani, primind binecuvîntarea mamei, care i-a dăruit și o cruce de care sfântul nu s-a despărțit niciodată, el a plecat la Lavra Pecerska de la Kiev.

Iar pe 4 decembrie 1778, a intrat în Mănăstirea Sarovului, fiind călugărit cu numele Serafim.

În 1780, cuviosul s-a îmbolnăvit rău, zăcînd la pat trei ani cu tot trupul umflat. El nu a acceptat să fie chemat vreun doctor, însă a cerut să fie împărtășit cu Sfintele Taine. După ce s-a împărtășit, cuviosului i s-a arătat însăși Maica Domnului însotită de Sfinții Apostoli Petru și Ioan. Arătînd către el, Maica Domnului a zis: „Acesta este din neamul nostru”, apoi, punînd prea sfînta mină sa pe capul lui, îndată în partea dreaptă a trupului lui s-a făcut o deschizătură, pe unde s-a scurs toată răutatea care-i umplea trupul. La scurt timp s-a vindecat întru totul.

Pe locul minunatei arătări a Maicii Domnului părintii au ridicat o biserică unde Sfântul Serafim s-a împărtășit mai întotdeauna cu Sfintele Taine, pînă la sfîrșitul vietii. Sfântul Serafim de Sarov a fost aflat adormit într-o chilie sa, la rugăciune, în genunchi, cu mâinile încrucisate pe piept în fața icoanei Maicii Domnului...

Cu ale lui sfinte rugăciuni, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pre noi.

CALENDAR CREȘTIN-ORTODOX FEBRUARIE

- 7 Sântul Ierarh Grigorie Teologul.
- 12 Soborul Sfinților Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur.
- 15 ÎNTÎMPINAREA DOMNULUI.
- 21 Duminica Vameșului și a Fariseului.
- 28 Duminica Fiului Risipitor.

Rubrică susținută de Daniela PREAŞCA

O ACTIVITATE PLANIFICATĂ

Un An Nou este un prilej perfect pentru a face planuri mărete, pentru a visa și a realiza aceste visuri, pentru a-ți propune să treci marea și oceanul, pentru a urca cel mai frumos și înalt munte și de acolo de savurat frumusețea lumii. Energia și curajul vostru, dragi copii, vă permit să reușiți imposibilul, abilitățile de „Napoleon” pe care le aveți întreacășteptările maturilor și de multe ori nici un matur nu vă poate ajunge din urmă. Nu întîmplător astăzi avem milionari în rîndurile copiilor, fiindcă viteza de înțelegere a lumii la voi e mai mare și vă nașteți cu multe cunoștințe de chimie, fizică, matematică și informatică. Fiind astfel dotati, nu vă rămîne decît să repartizați cît mai eficient timpul pentru a realiza sarcinile și scopurile dorite.

Pentru a face o listă a dorințelor pe întregul an, se va împărtăși foaia pe anotimpuri, apoi anotimpurile pe luni, și luniile pe săptămîni. Se vor introduce activitățile care au loc în fiecare an (sportul, dansurile, muzica etc.) și apoi se vor alege perioadele cele mai favorabile pentru activitățile suplimentare.

După ce ati întocmit această listă, stabiliți prioritățile aplicînd metoda ABCDE recomandată de Brian Tracy în toate programele sale de management al timpului. În dreptul fiecărei activități puneți una dintre literelor A, B, C, D sau E, în funcție de importanța activității, astfel:

A – activitățile notate cu A sunt foarte importante, pe care trebuie neapărat să le faceti. Un astfel de exemplu ar putea fi lecturile și activitățile la scoala.

B – notati cu B activitățile care sunt importante, însă nu la fel de importante ca cele notate cu A. Acestea sunt lucruri pe care ar fi bine să le faceti. Consecințele neîndeplinirii unei astfel de activități nu sunt chiar atît de grave. Aici s-ar include cercurile, orele facultative, activitățile de ajutor părintilor, evenimentele și sărbătorile.

C – activitățile notate cu C nu sunt deloc importante, sunt lucruri pe care ar fi plăcut să le faceti, însă care nu au nici un impact, pozitiv sau negativ, asupra dezvoltării voastre. Un astfel de exemplu ar fi să ieșiti cu un coleg sau prieten la un suc, film sau disco.

D – activitățile notate cu D sunt activități pe care le puteți delega altor persoane să se ocupe de ele pentru voi. De exemplu, dacă aveți de printat niște documente, puteți ruga un prieten sau o rudă să se ocupe de asta, astfel rămînîndu-vă timp să vă ocupați de alte activități importante.

E – notati cu E activitățile pe care le puteți elmina din listă, fără a avea nici o consecință asupra lucrurilor cu adevărat importante. O astfel de activitate ar putea fi să jucăți un joc sau să urmăriți un meci de fotbal (exceptînd cazul în care activați în domeniul sportiv). Ideea de bază este să nu faci o activitate de tip B, atîta timp cît încă mai sunt activități de tip A pe care nu le-ai îndeplinit.

Alexandru DIMITROV

căt crengile acolo sus, printre steluțe.

Cărulață se opri în desigură parcului, sub streasina de ne-pătruns și unor tei bătrâni, lîngă o căsuță mică de lemn, cu ferestre luminate. Doi cîini, unul albi și celălalt negru – Mordan și Cetverik – începură să lătre la mine și să scară întruna, căutînd să-mi lingă obrajii.

Am petrecut totă vară aici, la Rovno – fostă moșie a lui Potiomkin – prin pădurile de nerăuri și tărani blîzzi, cum sunt cei din Orioł, într-un parc atât de vechi și atât de mare, că nimici nu știu unde se sfîrșește și unde începe pădurea.

A fost ultima vară a aderării mele copilării. Pe urmă am început liceul. Familia noastră se risipise. Am rămas de cărări înimă și încă din ultimele clase de liceu îmi agoniseam singur traiul și mă simțeam cu totul independent.

Din vară aceea am rămas legat pentru totdeacună și cu totă înimă de Rusia centrală. Nu cunosc o altă țară care să posede o asemenea forță lirică, să fie atât de impresionantă în tristețea, liniștea și varșitatea ei, ca zona medie a Rusiei. E greu să-ti dai seama de puterea acestei iubiri. Fiecare o cunoaște în felul său. Ti-e drag

fiecare firicel de iarbă aplecat sub greutatea picăturilor de rouă sau unduind în socru, fiecare cană de apă din fintăna din pădure, fiecare pomisor ce se oglindese în lac, tremurîndu-și frunza fără o adiere de vînt, fiecare cîntat de cocos, fiecare nor ce trece prin înalțul pal al cerului.

Să dacă uneori aș fi vrut să trăiesc pînă la o sută douăzeci de ani, după cum mi-a prezis moș Necipor, e numai pentru că o singură viață nu-ți cîunge să cunoști tot farmecul, totă puterea tărmăduitoare a naturii noastre rusești.

Să sfîrșit copilăria... Păcat că înțelegem farmecul ei abia după ce devinem maturi, în copilărie, totul arată altfel. Când priveam lumea cu ochi împrezi și curați de copil, toate îmi păreau mai frumoase, mai strălucitoare. Mai strălucitor era soarele, mai tare miroseau cîmpurile, mai repezi ploile, mai înaltă icarba. Mai largă era și inima omenească, mai ascuțită orice durere și de o mie de ori mai misterioasă lumea, pînă în ce care ne-am născut, căre este cel mai minunat dar ce ne-a fost hărăzit în viață. Noi trebuie să-l lucrăm, să-l păzim și să-l apăram cu toate puterile ființei noastre.

Konstantin PAUSTOVSKI

S-a născut în anul 1892 la Moscova. Tatăl său era funcționar la căile ferate. Copilăria și adolescența și le-a petrecut în Ucraina, studiind mai întîi la un liceu din Kiev, apoi la universitate. Datorită situației precare a familiei, viitorul scriitor este nevoit să-și cîștige singur existența de la 15 ani, dînd rînd, mai multe meserii. Astfel a fost munctor la tramvaie, marină, munctor la diferite fabrici, sănitătar, profesor de literatură rusă, ziarist.

În anii războiului civil, Paustovski se înregimenteză în rîndurile Armatei Roșii. În timpul celui de-al doilea Război Mondial, a fost corespondent militar pe Frontul de Sud.

Scrierile lui Paustovski sunt cunoscute mai ales prin măiestritele descrierii de natură. Dar natura în paginile cărților sale trăiese călătorii de om, este tovarășul și sfătuitorul lui. Omul simplu, obișnuit, pe care l-a cunoscut atât de bine în peregrinările sale prin întreaga țară, este eroul scrierilor sale și de aceea ele trezesc un puternic ecou în sufletele cititorilor.

Prima nuvelă a lui K. Paustovski a apărut în anul 1911, într-o revistă din Kiev. În continuare, are o activitate literară bogată, publicând zeci de cărți și numeroase povestiri. Dintre lucrările sale cele mai însemnante menționăm: *KaraBugaz*, *Kohilda*, *Levitân*, *Marea Neagră*, *Taras Ševcenko*, *Povestire nordică*, *Meleagurile Mescerei*, *Povestea pădurii*, *Nășterea mării și Transdîrful negru*.

Povestirea *Anii îndepărtați* este prima parte a trilogiei autobiografice intitulată *Povestea unei vieți și cuprinde amintiri din copilarie și din primii ani ai tinereții scriitorului*. Datorită puterii de pătrundere a sufletului omeneșc și înaltelor calități artistice ale scrierilor sale, K. Paustovski este foarte apreciat atât în patria sa, cât și peste hotare.

PĂDURILE DIN BREANSK

In toamna anului 1902 trebuia să intru în clasa pregătitării a Liceului Nr. 1 de băieți din Kiev. Cel de-al doilea frate al meu, Vădim, învăța la aceeași scoala. A scutindu-i poveștile, prinse sem frică de liceu, uneori plîngemă chiar și o rugăciune pe mama să mă lasă acasă.

— Se poate oare să vei să în-
veți acasă, să fi particular? În-
treba mama speriată.

Particularii erau băieții care
învățau acasă și se prezentau în
fiecare an la examene.

Din povestirile fratilor cunoș-
team bine cruda soartă a profes-
tor particulari. Li se cereau mult
mai multe cunoștințe decât ele-
vor din școlile statului. Profes-
sorii îi faceau într-oadins să
cadă la examenele și-si băteau
joc de ei în fel și chip. Pe par-
ticulari nu-i ajuta nimic. Nici
măcar băieții din bănci nu le
suflau.

Mi-i închipuiam pe acești
nenorociți, născuți de atâtă to-
cit, roși de emoție, cu urechile
clăpăuge. Arătau jânic. Mă
lăsam convins și spuneam:

— Ei bine, n-o să fiu particu-
lar.

— Domnișorică! striga din o-
daiasă Borec. Bizișă!

— Lasă-l în pace! se apindea
deodată mama.

Îl credea pe Borec lipsit de
inimă și se tot mira de unde are
el o fire aşa de aspiră. Probabil
că a moștenit-o de la bunicul
turcoacica. Familia noastră se
distingea prin deosebita ei ca-
pacitate de a lăua parte la du-
rerea altuia și prin dragosteasă
ei fată de oameni, precum și
prinț-o totală lipsă de spirit
practic.

Cunoscând temerile, lacrimile
și emoțiile mele, tata, ca tot-
deauna, a găsit un leac negindit

împotriva acestor suferințe. Du-
pă o scurtă discuție cu mama,
a hotărât să mă trimiță la unul
din unchii mei, Nikolai Grigo-

rievi, fratele mamei.

Era veselul elev de școală
militară care venea din Peters-
burg la bunica, la Cerkassî, și
căruia îi plăcea să valseze cu
Nadia. Devenise inginer mili-
tar, se însurase și lucra acum
la o veche uzină de armament
din Breansk, oraș aflat în jude-
țul Oriol. Acestei uzine i se spu-
neau Arsenał.

Nenea Kolea închisuse pe tun-
pul verii o casă lîngă Breansk, la
Rovno – o moșie bătrînească,
lăsată în paragină, situată în
 mijlocul pădurilor de la Breansk
– și ne invită pe toți să venim
la el în ospetie.

Părinții au primit invitația,
dar nu puteau pleca decât după
ce sora și fratei mei își vor fi dat
examenele. Mă trimiseră deci
singur.

— Lasă-l să se deprindă –
spuse tata. E foarte bine pen-
tru băieți timizi că el să se
descurse singur.

Tata îi trimise lui nenea Ko-
lea o scrisoare. Ce cuprindea
episola nu știam.

Stergîndu-și pe fură ochii,
mama îmi pregăti un geomanc-
tanas cu de toate și puse pe
deasupra obiectelor și un bile-
tel cu sfaturi.

Mi-cu luat un bilet de clasă
a două pînă la stația Sine-
ziorki. Casa lui nenea Kolea se
afă la zece kilometri de gară.

și trebuie să vină din clipă în
clipă.

Mergînd de-a lungul perco-
paci multi și apă. Cea mai
înmiresmată localitate din tot
ținutul Oriol.

Am intrat într-o pădure de
pini și am început să coborîm
pe un povînisi lung și dulce
spre un rîu. Pomii ne-au as-
cuns cu totul luna. Mergeam în
întuneric, înaintea noastră, pe
drum, se cuziră niște glasuri.
Mi-era frică.

— Tu ești Kostik? mă întrebă
el. Eu sănț cel care te așteaptă!
Nenea căpitanul mi-a poruncit
să te întîmpin și să te duc la
noi sănătos tun. Ia adăncă
lădiță și să mergem!

Era ultima încercare pe care
mi-o pregătise tata: îi scrisese
lui nenea Kolea să nu vină ni-
meni să mă întîmpine la Sine-
ziorki.

Căruțasului îi zicea Nikita.
Tot mormând ceva despre un-
chiul meu căpitanul, mă așeză
într-o căruță plină cu fin moale,

acoperit cu o scoarță de casă,
dezlegă torbița cu ovăz de la
gîțul calului, se urcă pe capră
și pornirăm.

Întîi am mers peste cîmpul

năpădit de umbrele amurgu-
lui. Apoi drumul începu să urce
prin pădure. Uneori căruță tre-
ceau peste un pod de bîrne sub
care lucea apa neagră a unei
bălti. Mirosea și umedeală, și
rogoz. Din spatele pădurilor și
al tu夫ărișurilor se ridică o lună
în cele din urmă, căruță întră,
acesta se zbătea greu peștele.

Ne-am urcat în căruță, iar
Nikita păsează alături.
Am trecut pe un pod vechi,
negru, peste un rîu adînc și
curat, care se pierdea în ver-
deță. Apoi peste altul, în rîul
lovindu-se cu osia de un stîlp
atât de înțunecos și de mare, în-
cît părea că arborii și-au încur-

o pădure, o pustietate. Aici îs
copaci mulți și apă. Cea mai
înmiresmată localitate din tot

ținutul Oriol.

Am intrat într-o pădure de
pini și am început să coborîm
pe un povînisi lung și dulce
spre un rîu. Pomii ne-au as-
cuns cu totul luna. Mergeam în
întuneric, înaintea noastră, pe
drum, se cuziră niște glasuri.
Mi-era frică.

— Prrr! strigă Nikita din
răsputeri, trăgînd de hături.
Se-nțelege că noil Prr, lău-te-ar
dracu'!

Cineva m-a prins în brațe
și m-a dat jos din căruță. Zări
prin întuneric ochii visători ai
lui nenea Kolea și dinții lui albi.
Mă sărută și mă trecu mărtușii
Marusia.

Ea mă scutura, mă strîngea în
brațe și rîdea cu rîsul ei adînc,
din piept. Mirosea și vanilie – pro-
babil că pregătise de curînd
la bucătărie ceva din cuiacet
dulce.

Ne-am urcat în căruță, iar
Nikita păsează alături.
Am trecut pe un pod vechi,
negru, peste un rîu adînc și
curat, care se pierdea în ver-
deță. Apoi peste altul, în rîul
lovindu-se cu osia de un stîlp
atât de înțunecos și de mare, în-
cît părea că arborii și-au încur-

Adrian MORARU

3 /

6 /

Pe urmă toti se linisteau. Ar fi fost de mult timpul să plecăm, peste gară se lăsa o liniste adormitoare, soarele dogoreau, norii treceau pe sus, fiind pe pămînt o umbră sinilie, pasagerii căptiu, dar trenul nu se urnea din loc. Numai locomotiva susina asurzitor și picura peste nisipul dintre şine opă fierbinete și uleioasă.

In cele din urmă, din clădirea gării apărea un impiegat-sef mătăhălos, în haină de pînză, își stergea mustață, ducea fluerul la gură și șuiera prelung, cu triluri. Dar locomotiva parcă nici nu cuzea și continua să grăne. Atunci impiegatul-sef se îndrepta domol spre ea și mai fluieră o dată. Locomotiva tăcea. Numai la al treilea sau al patrulea fluierat răspundeau răsărit și plăcuit, șuiera și pornea încet înainte.

Scoteam afară capul, pentru că știam că îndată după semafor vor începe povîrnișuri pline de triofi și de clopoței vineții, iar după ele – pădurea de pini. Cînd trenul intra în pădure, tăcănițul rotilor răsună cu mult mai tare și ecoul îl mărea și mai mult, ășa că părea că în toată pădurea bat cu borocăsele niște fierari zurllii.

Vedeam pentru întîia dată Rusia centrală. Și-mi plăcea mai mult decât Ucraina. Era mai puțin, mai intinsă, mai sălbatică. Mi-erău dragi pădurile ei, drumu-

rile ei năpădite de iarbă și vorba țifinilor ei.

Bătrâna, vecina mea de compartiment, dormea mai tot timpul. Frantuzoica se domnilise și lucra de zor la o dantelă, iar eleva de licu cînta, coplecindu-se pe fereastră afară și rupind cu îndemînare frunzele de pe copaci care zburau pe lîngă tren.

La fiecare două ore scotea un coșuleț cu de-ale guri, mîncă mult și mă obliga și pe mine să mă îndop. Înghîțeam de zor ouă răscoapte, friptură de grăină, piroște cu orez și beam ceai.

Pe urmă ne atrînam din nou de fereastră și stam ășa, amintiți de mireasma hrîștei în floare și de aerul serii, pe cînd umbra trenului fugă tăcănișă peste câmpii, îci vagonul era inundat de razele atât de violent portocalii ale soarelui care sta să opună, încit în compartimentul nostru, că într-o pălărie de foc, nu mai distingeai nimic.

Trenul sosi la Sineziorki în amurg, însoțitorul îmi scoase geamantanul afară pe peron. Mă cășteptam să mă întîmpine nenea Kolea sau nevrastă sa, mătușa Marusia, însă pe peronul gării nu se vedea nimeni. Vecinele mele de compartiment s-au alarmațat.

Trenul a stat la Sineziorki un minut. Pe urmă și-a văzut de drum, iar eu am rămas lîngă geamantanul meu. Eram convinz că nenea Kolea a întîrziat

— Eu săn cel care te aşteaptă!

La plecare, mă condus cu totii — pînă și Borea. Tata vorbi ceva cu însoțitorul vagonului, un om cu mustață cărunță, și-i strecură și niște bani în mînd.

Mama se mai rugă și de vîcinele mele de compartiment să se mai uite din cînd în cînd la mine și să nu mă lasă să cobor în statii.

După al doilea semnal, mă îmbrățișără cu totii, chiar și Borea, desii izbuti, fără să bagă nimeni de seamă, să-mi tragă o „castană”, lovindu-mă tare cu degetul mare în creștetul capului. Toți coborîră pe peron. Doar mama nu se îndura să plece, îmi ținea mîinile într-o „castană”.

— Vezi, să fii băiat bun! Auzi? Să fii cuminte... Să fii cu băgare de seamă!

Si mă privea cercetător. Răsună cel de-al treilea semnal. Mama mă îmbrățișă și se îndreptă repede spre usa vagonului, foșnindu-și rochia. Sări aproape din mers. Tata o prinse în brațe și clătină din cap și împutare.

Stăteam la fereastră închisă și priveam cum pășea mama pe peron înaintea tuturor. Abia acum băgăm de seamă cîte de frumoasă, de mică și dulce. Lacrimile îmi picurau pe ramă prătuită a ferestrei. Am privit mult timp pe gream, desii nu se mai vedea nici ma-

ma, nici peronul. Dincolo de fereastră fugneau mărfarele, zgomoasele locomotive de manevre și plutea, rotindu-se parcă, nouă kostiol gotic din Vasilievskaia. Mă temeam să întorc capul ca nu cumva vecinele mele de compartiment să-mi vadă ochii plini. Pe urmă îmi amintii deodată că s-a expediat o telegramă lui nenea Kolea, prin care i se vestea sosirea mea. O ușoară mîndrie — mîndria de a să că să trimis o adevărată telegramă pentru mine — mă liniști puțin și întorsc capul.

Compartimentul era îmbrăcat în plus roșu. Era cam mic, dar placut. Razele de soare, pline de praf, se mutau toate deodată dintr-un colț într-altul și apoi, cu aceeași lujeală, înapoi. Trenul ieșise în cele din urmă din învălămășeala suburiilor Kievului și gonea acum pe o linie curbă.

Fusesem instalat într-un compartiment de doamne. Așa a vrut mama. Cercetam cu băgare de seamă vecinele. Una din ele, o frantuzoaică uscătă, vă și negricioasă, îmi făcu un sem din cop, apoi zîmbi, arătîndu-și dinții de cal, și-mi întinse o cutie cu jeleuri. Nu știam ce trebuie să fac, dar i-am multumit, am luat o bucată și m-am murdărit pe mîni.

— Pune-o repede în gură! Îmi răspunsei eu, înrăsindu-mă. — N-are a face, vino!

M-am urcat pe radioul carloriferului și m-am aplecat peste gream afară. Trenul traversa

o rochie cafenie de uniformă. Fata avea ochii puțin săși, veseli. Si meseșecă, nu mai sta pe gînduri! stăruie ea.

Frantuzoaica, guvernanta ei, aspru în frantuzeste. Eleva făcu o strîmbătură și atunci frantuzește, foarte supărată, iar fata, fără să mai asculte, se sculă și ieși pe corridor.

— Oof, tineretul ăsta! oftă și o bătrânică mică, grasă, cu gura aidoma unui covrigel. În spatele ei, într-o plasă, se vedea într-adevăr niște covrigi cu mac. Of, ce ți-e să cu tinerețul ăsta!

— O-o-o! Întări frantuzoaica, dînd din cap.

— Nu ascultă de loc! Fieffe! Tocne!

Nu știam ce va să zică cuvîntul „fieffe”, dar mi-am dat seamă că ceva de rău, pentru că bătrâna că și ridicat ochii în tavă și a susținut crîst de greu, încît pînă și frantuzoaica o privi mirată.

Voiam să mă uit pe gream și am ieșit pe corridor. Eleva de licău stătea și ie căcolo la geamul deschis.

— A, Vitea — îmi spuse — vino aici, lîngă mine, să privim.

— Nu mă cheamă. Vitea — răspunsei eu, înrăsindu-mă.

M-am urcat pe radioul carloriferului și m-am aplecat peste gream afară. Trenul traversa

podul de peste Nipru. Zării Lavra, Kievul depărtat și Nirul, cu apele sale puține, care adună lîngă piloanele podului insue întregi de nisip.

— Cloanța-cotoroană! exclamînd pe lîngă turnurile de apă. În primele clipe, pasagerii sărcenă din tren afară, fugesc după apă (fără pentru ceci și la bufet, se tocmeau cu femeile cumpărind fragi și pui fripti).

Rubrică susținută de Adrian DOLGHI, doctor în istorie

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE

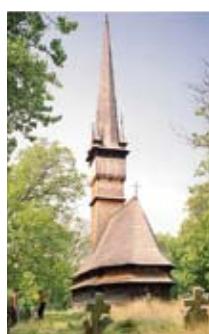
ETAPA a IV-a

1. Apreciază consecințele evenimentului reprezentat în imagine.

2. Explică cine au fost hopliții.

3. Recunoaște monumentul din imaginea alăturată.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei. Succes!

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. Semnarea acordului de Asociere a Republicii Moldova la Uniunea Europeană de către prim-ministrul de atunci Iurie Leancă a însemnat orientarea decisivă pe calea integrării europene a țării. Acordul conține numeroase reforme pe care țara s-a obligat să le realizeze, ceea ce înseamnă transformări calitative importante în toate domeniile. Uniunea europeană își sporește prezența în Republica Moldova prin diverse instrumente economice, politice, culturale, micșorându-se în același timp influența Rusiei în acest spațiu.

2. Argonații au fost un grup de 50 de eroi legendari care l-au urmat pe Iason, la bordul corabiei Argo, pentru a găsi lîna de aur aflată în crângul lui Ares, în Colchida. Aceștia au trecut prin multe peripeții înainte de a ajunge la Colchida, de unde au fost nevoiți să fugă, fiind urmăriți de Aïtes, tatăl Medeei. Argo s-a întors în regatul natal al lui

Iason (Iolcus), fiind așezată într-un crâng sacru, dedicat lui Poseidon. Iason a fost omorât, după una din versiuni, de prova corabiei, care s-a prăbușit peste el în timp ce se odihnea la umbra acesteia.

3. Biserica fortificată din Bierțan, județul Sibiu, construită în stil gotic în anii 1492-1516.

Rezultatele etapei I:

Cîte 30 de puncte (15,10,5) au acumulat: Alexandru DUSCA, Biruța, Singerei; Daniela GORGOS, cl. a IX-a „A”, Mihaela DODI, Susleni, Orhei; Ecaterina ISTRATI, Alina ISTRATI, Tamara ISTRATI, Ionela JARDAN, Maria JARDAN, Adelina JARDAN, Ionela BIRDAN, Lozova, Strășeni; Elena PORUBIN, Holercani, Dubăsari; Luminița ANTON, Marinela STICEA, Cobani, Glodeni; Daniela NANI, Ulmu, Ialoveni; Anișoara ABABII, Mădălină ABABII, Ialoveni; Marcela BIRSA, Văsieni, Ialoveni.

29 de puncte (14,10,5): Camelia PORUBIN, Alexandrina BATRINCEA, Holercani, Dubăsari; Iulian DANU, Șendreni, Nisporeni; Maria REVENCU, Cobani, Glodeni; Gabriela NEGRU-VODĂ, Vadul-Rașcov, Soldănești; Mihai GOROPCEANU, Mădălină BÎTCĂ, Nisporeni și Cătălina MUNTEANU (15,9,5) Zăicanî, Rîșcani.

28 de puncte (13,10,5): Irina GRIGORASENCO, Chișinău; Daniela GORGOS, cl. a IX-a „B”, Susleni, Orhei.

25 de puncte (15,10,0): Aliona CAZACU, Hagi-mus, Căușeni.

24 de puncte (14,10,0): Tatiana BALAN, Slobozia, Ștefan-Vodă; Mihaela PATRAȘCO, Florești.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 24 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

NOI – REVISTA COPILĂRIEI ȘI ADOLESCENȚEI TALE

Dragă prietene,

Te-ai bucurat din plin de sărbătorile de iarnă alături de cei dragi. Sigur, îți-ai adus și niscai bani în punguța ta. Dacă încă nu te-ai abonat la revista NOI, rezervă 165 de lei pentru a face un abonament pentru următoarele 11 luni ale anului 2016.

Fiecare dintre colegii tăi merită un abonament la revista NOI. Îndeamnă-i să se aboneze! Ar fi bine ca în fiecare clasă să fie cel puțin un abonament la revista NOI.

Abonîndu-te la NOI, te asiguri cu un adevărat ghid pe tărîmul creației și al autorealizării. Poți miza pe echipa redațională, pe specialiștii asociați și pe toți cititorii care sunt gata să te asculte, să te înțeleagă și să-ți dea un sfat.

Revista NOI apare lunar, inclusiv în vacanța mare, fără numere comasate.

Prețul unui abonament pentru 11 luni este de 165 de lei.

Indicele PM 31239.

Abonamentul la revista NOI poate fi perfectat la orice oficiu poștal.

RUGĂCIUNI PENTRU MÎNTUIRE (III)

Jăți închin, o Dumnezeule, gîndurile mele, faptele mele, suferințele mele, că în viitor să mă gîndesc la Tine, să grăiesc de Tine, să lucrez după voia Ta, să sufăr pentru Tine. *Amin!*

Moș Grigore Sfătosul

CU STEAUA

Prin vîforiță de-afară,
Am venit cu steaua iară,
Și pe unde am venit
Calea s-a întroienit;
Nu-i chip drumul de găsit!

Strat de strat s-așterne neaua,
Nu mai colindăm cu steaua;
Fiul din Ierusalim,
Pe Mesia să-l vestim.
Oamenii să-nveselim!...

Geru-i aspru, iarna-i grea
Frig în staule era
Cînd copilul blînd, Iisus,
Fiul Tatălui de sus,
Mîntuirea ne-a adus...

Iarna-n streșini prinde salbe,
Norii scutură flori salbe
Dumnezeu stăpîn milos,
Hărul să-și coboare jos
Fericiti întru Hristos!...

CURCUBEU ÎN MIEZ DE IARNĂ

Cînd este văzut de deasupra, curcubeul are forma unei gogoase, iar noi, pentru că stăm în picioare pe pămînt, vom vedea întotdeauna doar o jumătate de sferă. Din aer însă lucrurile se schimbă, avem astfel posibilitatea să vedem cercul întreg. Fiecare curcubeu este unic. Curcubeul poate fi văzut doar atunci cînd stai cu spatele la soare (iar picăturile de apă care refractă lumina soarelui – pentru că astfel se formează fenomenul optic pe care îl numim *curcubeu* – se află în fața ta). Așa că cineva care stă lîngă noi va vedea lumina venind dintr-un unghi ușor diferit.

În zilele de vară, nu vei vedea niciodată un curcubeu după ora 9.00 și înainte de ora 16:00. Acest lucru este imposibil, deoarece un curcubeu poate fi văzut doar dacă soarele se află pe bolta cerescă la un unghi mai mic de 42 de grade față de privitor (altfel spus, ceva mai jos de *jumătatea cerului*).

Cînd era foarte mic, Regele Ludovic al XVI-lea a fost atenționat de un astrolog să fie prudent pe data de 21 a fiecărei luni pentru că nu îi va merge prea bine. Prin urmare, în zilele respective, Ludovic se străduia să stea cât mai liniștit. I-a mers o perioadă, pînă cînd pe 21 iunie 1791 a fost arestat în timp ce încerca să fugă din Franța. Pe 21 septembrie 1791, monarhia a fost abolită și Franța a fost declarată republică, iar pe 21 ianuarie 1793 Ludovic a fost executat prin ghilotinare.

A-și pune cenușă pe sau în cap este o expresie ce vine de la obiceiul evreilor din antichitate care, la o mare durere sau pentru o adîncă remușcare, își sfîșiau, ca Iov, veșmintele, se aco-pereau cu un sac și-si puneau cenușă pe cap, cenușa fiind considerată la cei vechi că un semn de doliu. Obiceiul acesta este consemnat în mai multe pasaje din Biblie și de acolo, dîndu-i-se un sens figurat (de manifestare exterioară a unei dureri), devenind, astfel, o expresie curentă. Ea poate fi folosită și la modul ironic, aşa cum o întîlnim la Cehov care, într-o scrisoare din anul 1888, scria: dacă bunăvoința pe care o manifest întîmpină neîncredere, nu-mi rămîne decît să-mi pun cenușă pe cap și să mă închid într-o tăcere de mormînt".

Barbu Ștefănescu DELAVRANCEA

SORCOVA

(fragment)

Săpada îi pătrunse în tindă; vîntul îi cînta prin crăpăturile ușii parcări fi vuit în duba mare; și Bălașa era întinsă în pat, înelvită c-o plapumă veche, soioasă și ciuruită cu găuri prin care ieșeau ghemotoacele de lînă neagră. Pe picioare își trîntise două scovergi. La săn își ghemuise copilul îmbrăcat cu niște zdrențe de pantaloni, c-o scurteicuță blănuită și încins pe la mijloc c-o basma roșie. Chipul ei, gălbejit de boala și de sărăcie, începuse să dă în vînătă; ochii, pironiți asupra copilului, pierduseră luciuviții ca și cum i-ai fi răzuit c-o gresie.

— Mamă, mi-e frig lîngă tine, tu ești prea rece, îngînă copilul dîrdiind, lasă-mă să mă dau jos.

— Bine, Nică, fă cum vrei, șopti Bălașa. Cîteva lacrimi îi umeziră ochii ei uscați.

— Mamă, mie mi-e frig cînd stau în casă, adăugă copilul trăgîndu-și cizmele, mai bine ar fi să mă duc cu sorcova. Soba nu s-a dezmorțit de trei zile, și eu am merisor și busuioc uscat, pot să-mi fac o sorcovă, dacă nu am una de tîrg cu flori și cu beteală: și poate să vin cu parale; am să-ți cumpăr pîine caldă. Aici e frig, mamă, vreau să mă duc!

Și el, care înghițea în sec de foame, nu-i venea să spună drept — deși abia era de șase ani — căci simțea pe măsa bolnavă greu, și tot zadarnic ar fi fost s-o mai mînească și el cu foamea lui.

— Du-te, răspunse Bălașa închizînd ochii. Știi eu ce te mînă pe tine, dragul mamei, știi eu, numai Dumnezeu nu știe! Să te sărut o dată încainte de-a pleca.

— De ce să mă săruți, mamă, încainte de-a pleca?

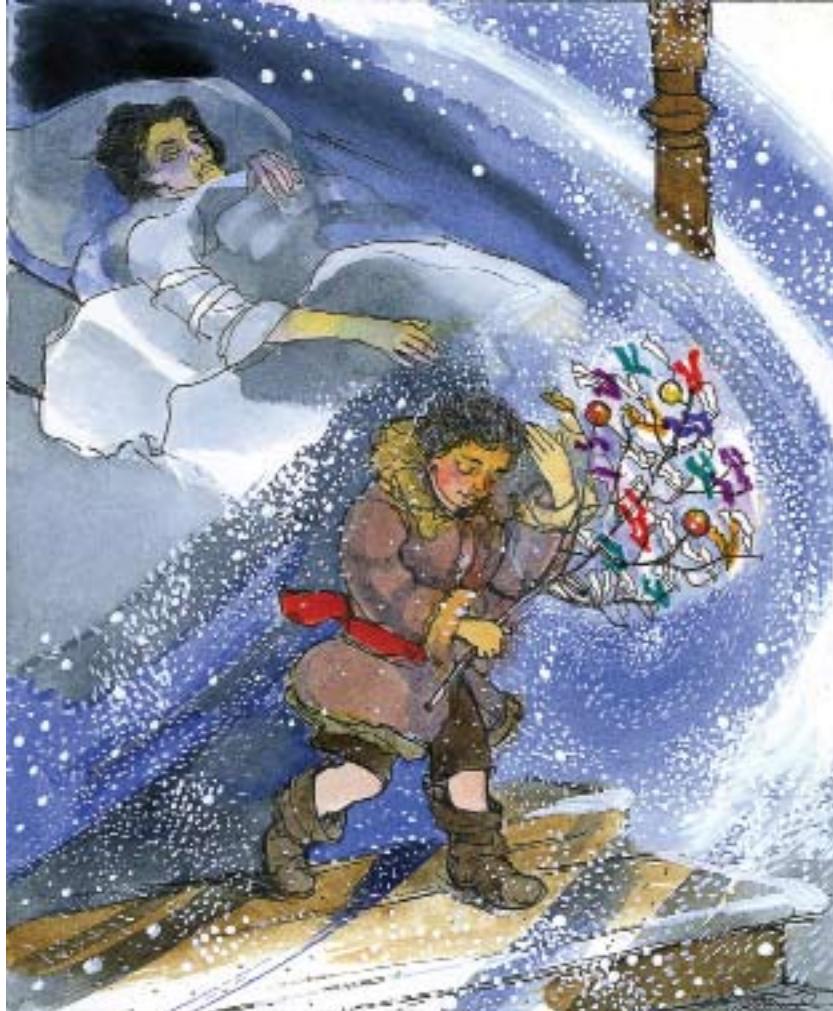
— Ca să-ți fie cu noroc, ca să cîștigi parale, ca să te primească cu bine la casă de oameni.

Și după ce-l sărută pe frunte, pe obraji și pe ochi, copilul se uită lung în fața ei.

— Mamă, dar gura ta este de gheăță? Altădată, cînd mă sărutai, mă încălzeai, acum parcă mi-ai bătut două piroane de gheăță în amîndoi ochii.

Și, văzînd că mă-să și-a luat fața în mîini, o socotii mîhnită de vorbele lui, se repezi la gîțul ei, o mîngîie usoar pe tîmpă și-i strigă c-un glas între rîs și plîns:

— Vrei să te sorcovăiesc? Așa cum m-ai învățat tu, mamă? „Tare ca fierul, iute ca oțelul”. Nu vrei? „Să inflorești, să mărgărești!”. Nu zic bine? „Ca un măr, ca un păr!”

Bălașa, după ce zgîrci de trei-patru ori din mîini și din picioare, își veni în simțire ca dintr-un somn adînc.

Nică era la gîțul ei și începuse să-și îngîna vorbele cu plînsul.

— Nu zic bine, mamă? De ce nu mă ascultă? „Ca un fir de trandafir, tare ca piatra, iute ca săgeata”. Mai sărută-mă o dată, c-am să-ți aduc pîine caldă de la Iane brutarul.

Cînd copilul ieși afară din tindă, îl săgetă crivățul, care te orbea și-ți îneca răsuflarea. Cercă să facă un pas din prag și nu văzu încaintea ochilor. O pală groasă de zăpadă îl izbi peste ochi. În acea frămîntare cumplită, un singur gînd îi licări în mintea lui de copil: „Vreau să aduc pîine caldă mamei, pîine caldă de la Iane brutarul!”.

Ilustrații: Alexei COLĂBNEAC

TARA GHETARILOR

În destinații care te captivează încă pînă a le vizita. Așa s-a întîmplat și cu Islanda. Imaginele din această țară, pe care le-am văzut în diferite cărți, pliante și pe internet, m-au impresionat și m-au fascinat. De mai mulți ani visam să o vizitez și iată că ne-a suris norocul – împreună cu alți fotografi din Moldova am făcut o călătorie de zece zile pe acest „ținut al gheții”.

Soseaua de la aeroport ducea printr-un cîmp de lavă vulcanică, acoperit cu mușchi seculari. Luna, ce răzbătea prin nori, crea un peisaj extraterestru, aproape apocaliptic.

Ingrid, stăpîna casei unde ne-am cazat, s-a dovedit a fi profesoară de istorie, pasionată de cai. De fapt, caii sunt o pasiune a întregii națiuni.

STÎNCA HUSAVIK

reciprocă. Este de ajuns să te observe și se și îndreaptă spre tine, întinzînd gîtu să-i mîngii. Nu am văzut nici un cal pus la muncă, poate doar la multiplele cluburi de călărie.

Capitala Islandei, Reykjavik, este și cel mai mare oraș de pe insulă. Cu o populație de 120 de mii de locuitori este mai mic ca Bălțiul. Un oraș ca o jucărie, cu case multicolore, curate și cu multă liniște. Dacă urci pe Hallgrímskirkja, principala biserică luterană din Reykjavik, și se deschide o priveliște minunată spre port și stația geotermală.

Zona de nord-vest a țării e un pustiu, dominat de mai multe faruri situate pe malul mării. Am fost plăcut surprins când am descoperit în farul din Akranes o galerie de artă și am aflat că în acest far se organizează concerte de muzică clasică și pop.

Drumurile Islandei trebuie menționate aparte. Drumul național numărul unu este o centură ce înconjoară insula. Chiar dacă are statut de drum național, pe unele porțiuni sunt doar două benzi. Calitatea drumului în mare parte se datorează materialului vulcanic din care este făcut. Pentru a fluidiza traficul și a evita ambuteiajile în orele de vîrf, circulația tractoarelor și camioanelor pe drumul național este restricționată. La numeroasele poduri și podulete peste rîuri poți vedea semafoare, alimentate cu curent electric generat de mici

Urmare din pag. 12

Rezultatele etapei I:

37 de puncte au acumulat: Mihaela DODI (10,9,9,9), Susleni, Orhei; Maria JARDAN (9,9,9,10), Lozova, Strășeni; Alexandrina NEGHIN (9,9,9,10), Chișinău; Ana-Maria URBINELLI (9,10,9,9), Cobani, Glodeni.

35 de puncte: Roxana OLARU (8,10,8,9), Călărași; Veronica VORNICESCU (8,8,10,9), Lozova, Strășeni; Alina PLEȘCO (8,10,8,9), Orhei.

33 de puncte: Valeria MINCIUNĂ (8,8,9,8), Corjova, Criuleni; Veronica ROTARI (7,9,9,8), Holercani, Dubăsari; Ionela JARDAN (7,8,9,9), Lozova, Strășeni.

32 de puncte: Cristina CATANOI (5,9,9,9), Ursoaia, Căușeni; Tamara BIVOL (7,8,8,9), Bardar, Ialoveni; Emilia CIOCANU (9,8,8,7), Costuleni, Ungheni; Mihaela PATRASCO (6,8,8,9), Florești; Ionela BIRDAN (7,7,9,9), Lozova, Strășeni; Alina ROTARI (7,9,8,8), Holercani, Dubăsari.

31 de puncte: Aurelia OBREJA (7,8,7,9), Orhei; Marinela LUPUȘOR (7,8,8,8), Cobani, Glodeni; Adelina JARDAN (8,8,8,7), Lozova, Strășeni.

30 de puncte: Daniela DARII (6,9,7,8), Văsieni, Ialoveni; Alina LUCHIȚA (6,7,8,9), Bardar, Ialoveni.

29 de puncte: Valentina COJAN (7,7,7,8), Colibași, Cahul; Marcela BIRSA (4,7,8,10), Văsieni, Ialoveni; Vasile ANDREEV (7,8,6,8), Holercani, Dubăsari; Livia CATAN (5,8,9,7), Susleni, Orhei.

28 de puncte: Mariana CURNIC (6,8,6,8), Văsieni, Ialoveni; Andreea CURECHERU (6,8,7,7), Văsieni, Ialoveni; Mihaela TONU (6,8,7,7), Bardar, Ialoveni; Daniela CROITORU (3,8,8,9), Nisporeni; Silvia MELNIC (6,7,7,8), Orhei; Eugenia RUDACOV (6,8,7,7), Strășeni.

27 de puncte: Cristina CANDU (5,8,6,8), Văsieni, Ialoveni; Alexandrina BATRÎNCEA (6,7,7,7), Holercani, Dubăsari; Ana RUGINĂ (8,9,3,7), Cobani, Glodeni.

26 de puncte: Maria REVENCU (4,7,7,8), Cobani, Glodeni; Valeria DOLGHIER (3,8,7,7), Ciricău, Florești; Ionela CHIRILOV (7,6,6,7), Holercani, Dubăsari; Marica ANDONI (6,7,5,8), Colibași, Cahul.

25 de puncte: Camelia PORUBIN (4,7,6,8), Holercani, Dubăsari; Vera MUNTEANU (4,7,7,7), Cobani, Glodeni; Cătălina MUNTEANU (3,6,8,8), Zăicanî, Rîșcani; Nicoleta COJOCARI (5,6,7,7), Ciricău, Florești.

24 de puncte: Andreea POPA (3,7,7,7), Ciricău, Florești; Daniela CEBOTARI (4,7,7,6), Rădoaia, Singerei.

20 de puncte: Cristina JITARU (3,8,3,6), Ungheni; Corina DEMENCIUC (4,5,5,6), Heciu Vechi, Singerei; Mihaela ZAVATACHI (4,7,4,5), Drochia; Irina CUCU (7,7,0,6), Nisporeni; Ana OROBCEA (4,7,3,6), Cușmirca, Soldănești; Eudochia CURUOS (4,7,3,6), Cușmirca, Soldănești.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 20 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Continuare în pag. 30-31

Rubrică susținută de Tatiana CRESTENCO,
Oficiul Avocatului Poporului

VIAȚA PRIVATĂ

Profesoara de limba și literatură română ne-a dat pentru acasă să scriem o compunere cu tema: „Cum mi-am petrecut vacanța de vară”. Eu am răspuns că e o cehie personală cum mi-am petrecut vacanța de vară, este timpul meu personal și nu sunt obligat să povestesc nimănui despre aceasta. Profesoara mi-a dat nota doi. Spuneți-mi, vă rog, profesoara a procedat corect? De ce trebuie să știe toată lumea de ce mă ocup eu în timpul liber, în perioada verii, cind nu sunt încadrat în învățămînt? Dacă în țară nu mi se va face dreptate, eu mă voi adresa la Curtea Europeană de Justiție. Profesoara va fi chemată acolo cu cătăie, iar eu voi fi la Curte cu alte treburi. Cu ce fel de treburi este iarăși problema mea personală și nici aceasta nu trebuie să-l privească pe nimeni.

Marcel G., 16 ani
Chișinău

Dragă Marcel, nu ești obligat să relatezi nimănui chestiuni din viața ta privată, dar trebuie să știi cu certitudine să delimitizezi ce semnifică noțiunea de „viață privată” și circumstanțe în care această noțiune se utilizează.

Cerința profesoarei de limbă și literatură română urmă a fi îndeplinită, deoarece este o prevedere a curriculumului școlar, iar pentru îndeplinirea/neîndeplinirea temei de acasă elevii vor fi notați corespunzător.

Curtea Europeană pentru Drepturile Omului î-are să cîștig de cauză doar în situația cind s-ar fi constatat încalcarea prevederilor articolului 8 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

In școală noastră sunt profesori care, dacă întîrziem la ore cu un singur minut, nu ne permit categoric să intrăm. În cazul acesta noi trebuie să ne plimbăm prin jurul școlii pînă la sunet?

Cristina F., 14 ani
Drochia

Dragă Cristina, orarul lecțiilor și cel al sunetelor este obligatoriu pentru elevii și profesorii instituției de învățămînt, ar fi corect să-l respectați deoarece este o regulă a instituțiilor de învățămînt.

Dacă se întîmplă să întîrziți vă cereți scuze de la cadrul didactic și luați loc în bancă. Profesorul poartă răspundere pentru securitatea elevilor în timpul aflării acestora în instituția de învățămînt, de aceea nu vă poate interzice să intrați în sala de clasă. În situația cind totuși nu sunteți admisă la lecție vă adresați directorului sau directorului adjunct al instituției de învățămînt.

Nota redacției: Dacă aveți întrebări ce țin de drepturile voastre, scrieți-ne pe adresa revistei NOI.

Rubrică susținută de Constantin OLTEANU

CITIUS, ALTIUS, FORTIUS!

O nouă etapă vine cu un alt pachet de întrebări. Mai complicate sau mai ușoare, acestea au pînă la urmă răspunsuri, iar noi, în calitatea noastră de organizatori, le așteptăm, avînd notele deja pregătite. Ca și pînă acum, răspunsurile corecte vor fi notate cu 5, 4 și 3 puncte, în funcție de gradul de complexitate al întrebării. Așadar, vă dorim drum bun, perseverență și ingeniozitate. Fiți deștepți!

ETAPA a III-a

1. Care este numele sportivului de taekwondo din Republica Moldova calificat la Jocurile Olimpice de la Rio? (5 puncte)

2. Cît durează pauza dintre cele două reprise de rugby? (4 puncte)

3. Cîți ani consecutiv americanca Serena Williams a fost desemnată jucătoarea de tenis a anului, pe baza votului mass-media și a fanilor? (3 puncte)

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Valerie TUDOR

MERYL STREEP

Fiecare dintre noi are pe cineva pe care îl/o admirăm, îi imităm comportamentele, gesturile, stilul vestimentar etc. Este și firesc faptul acesta, fiindcă doar învățând de la cei mai buni decât noi, putem crește în anumite virtuți și abilități. De cînd mă țin minte o ador pe actrița Meryl Streep. Felul în care se prezintă este unul special. Eleganța în tot ce face nu e una de trecut cu vederea.

Meryl Streep s-a născut pe 22 iunie 1949, în Summit, New Jersey, și este căsătorită cu sculptorul Don Gummer din 1978. Cu o vîrvă teribilă, Meryl cîntă, glumește, evocă amintirile unei tineretă petrecute pe scenă, are emoții pentru debutul scenic al fiicei ei și în perioada aceasta însuflarește ultima reprezentăție dintr-un spectacol emblematic pentru America timp de 30 de ani. Meryl Streep este cunoscută drept una dintre actrițele care fac imposibilul pentru pregătirea rolului. Pentru a putea interpreta rolul Sophiei Zawistowska din *Alegerea Sophiei* din 1982, Meryl l-a implorat la propriu în genunchi pe regizorul Alan J. Pakula, iar apoi a învățat limba poloneză ca să cibă accentul potrivit. Dustin Hoffman declară că după ce a jucat cu ea în *Kramer contra Kramer* în 1979, a urit-o pentru afurisenia ei, deși o respecta foarte mult ca actriță.

Rolul fusese scris pentru Kate Jackson, unul dintre „îngerii lui Charly” din serialul tv cu un uriaș suc-

ces în epocă. Kate nu a putut deveni Joanna Kramer din cauza programului încărcat și Meryl a preluat dificilul rol al femeii care își lasă bărbatul super ocupat să-și crească singur copilul. Condiția ei a fost ca rolul să fie rescris, deoarece, în viziunea ei, era esențial ca filmul să explice lumii de ce Joanna și-a părăsit familia.

În epoca respectivă, o astfel de atitudine era o decizie uriașă pentru o femeie, iar motivele ei trebuiau arătate limpide. Filmul a devenit primul ei mare succes pe ecran, aducîndu-i primul Oscar dintr-o serie record. Meryl a fost atât de năucită de emoție, încît în timpul ceremoniei și-a uitat statueta la toaletă. În februarie 2003 ea avea să bată un record de 13 nominalizări la Oscar în 26 de ani, întrecînd-o chiar pe extraordinara Catharine Hepburn, care a obținut 12 nominalizări în 48 de ani. Catharine a spus de altfel că Meryl este actrița ei preferată și că roțiile mintii ei se învîrt perfect, iar Diane Keaton a afirmat: „Meryl Streep este geniu generației noastre. Acum, Meryl se luptă să le insuflă tinerelor actrițe inspirația de a nu se dezbrâca prea ușor pe ecran. Un principiu pe care ea l-a respectat cu strictețe toată viața, chiar cu mult înainte de a deveni o divă”.

Ana CEAPĂ

SERGHEI OSLOBANU

O pățul de altădată. Cîte cărți, reviste și ziare au fost citite și recitite la lumina lui. Îmi trezesc și azi o nostalgie plăcută acele timpuri, timpuri de întuneric, dar care nășteau oameni cu nume mari, care la fel ca și mine au crescut la lumina lămpilor improvizate. Este vorba de proaspătul campion mondial la sambo Serghei Oșlobanu, sportivul care împreună cu mulți alții demonstrează că suntem buni la sport și că avem forță de a-i învinge pe cei care au un nume în lumea sportului.

Serghei Oșlobanu s-a născut în satul Chișcăreni, Singerei. A început să practice sambo la vîrstă de 11 ani într-o sală cu niște condiții modeste, dar, zice antrenorul său, din astfel de locuri ies marii campioni ai țării noastre. (Just!) La început sala nu era dotată cu electricitate, pentru că nu li se permitea să instaleze un bec măcar, dar pentru că fără sport nu puteau trăi, se antrenau cu o lampă improvizată. Lipsa condițiilor și dorința de a evoluă îl determină în anul 1999 să părăsească satul natal. Merge la Bălți, unde începe munca adevărată și rîvna pentru a cîștiga cît mai multe titluri și medalii.

A pornit-o de jos cu mici și neînsemnate participări, dar în 2013 vine cu medalia de bronz de la Campionatul European de Sambo din Italia. Însă nu se mulțumește doar cu aceasta, ținta să devine titlul de campion european. Scop realizat. În mai 2015, par-

ticipă la Campionatul European de Sambo și Combat Sambo, în orașul Zagreb, Croația, de unde sportivul moldovean, în vîrstă de 29 de ani, vine cu medalia de aur la categoria 82 de kilograme. Punct aproape ochit. Atât el, cât și antrenorul său nu doreau să rateze competițiile mondiale. De aceea, la numai puțin de jumătate de an, cînd încă avea în vene energie de la europene, Oșlobanu devine campion mondial la sambo, titlu pe care Republica Moldova îl rînește de multă vreme.

Campionatul a avut loc în Maroc cu participarea a 80 de țări, iar reprezentantul țării noastre a fost cel pe care Dumnezeu a pus ochiul și i-a mai adăugat o medalie în palmares. În preliminarii, Sergiu Oșlobanu i-a învins pe reprezentanții Elveției, Georgiei și Italiei. În semifinală, sportivul nostru din primul minut l-a eliminat pe ucraineanul Oleksii Nijenko, iar în partida finală, împreună cu rusul Ilic Kokovici, cu mers, punct în punct, pînă la scorul de 3-3. În ultimele secunde Oșlobanu a avut o acțiune de aruncare peste umăr, care i-a adus victoria în acest meci.

A avut oferte de la țări ca Slovenia, Kazahstan, Rusia, România, însă a refuzat, deoarece, zice el, nu poate să-si părăsească țara unde și-a făcut un nume și unde toți ai lui îl așteaptă acasă cu mare drag.

Olesea CURMEI

LAVOISIER – REVOLUȚIONAR ÎN CHIMIE

*În doar o clipă a fost tăiat acest cap,
dar nici un secol nu va fi suficient ca să apară un altul asemenea lui.*

Lagrange, matematician

Revoluțiile adesea devorează cei mai distinși și neamului, ca apoi să-i reabilitizeze întru mîndria națiunii. Eșafodul din centrul Parisului funcționa fără intrerupere, spre bucuria gloatei adunate în piață. Unul după altul picau capetele, considerate responsabile de tot răul societății de-a lungul anilor și de slujire monarhiei. În ziua de 8 mai 1794 și-a auzit sentința și Antoine Laurent de Lavoisier, distins savant, funcționar de stat, care a adus numeroase foloase patriei sale, Franței. Febra revoluționară, dar și ura față de cei ce nu acceptau preferințele politice acolo unde trebuia să primeze profesionalismul, i-a orbit pe magistrati, care au desconsiderat toateapelurile de a-l grătia pe Lavoisier, întemeiate pe aportul lui major în știință și la fortificarea militară a țării. „Revoluția nu are nevoie de savanți și, ca urmare, cursul justiției nu poate fi oprit!” o fi fost fraza, conform legendei, pe care a rostit-o președintele tribunoului revoluționar. Era sentința pentru faptul că fusese un colector general de impozite, detestat de cei care urmău să plătească. Peste un an Lavoisier a fost reabilitat.

S-a născut la 26 august 1743 la Paris, în familia unui avocat înstărit. A studiat la cea mai prestigioasă școală din Paris – Liceul Mazarini. Tânărul Lavoisier a avut parte de profesori minunăți la chimie, matematică, biologie, astronomie, geologie. Cu toate acestea și-a luat licență la juridică – și un bunel, și tatăl erau juriști. Însă atracția față de științele exacte avea să prevaleze – la 20 de ani a luat parte la o expediție geologică prin Franța pentru studierea și clasificarea minereurilor din țară. Apoi a fost menționat cu medalia de aur pentru un proiect de concurs de îmbunătățire a iluminării Parisului. Avea 25 de ani când a fost primit în rîndurile Academiei Franceze. De altfel, Academia nu avea o bază experimentală proprie și se limita la discursuri pe diverse subiecte științifice. Starea materială moștenită i-a permis lui Lavoisier să comande aparate, vase de sticlă și accesoriu din cele mai performante pentru a-și utiliza un minunat laborator chimic. El a efectuat sute de experiențe, calitative și cantitative, urmărind transformările substanțelor. Totodată, masa totală a vasului rămînea neschimbătă. Mai mult ca atât, aerul din vas suferăa modificări

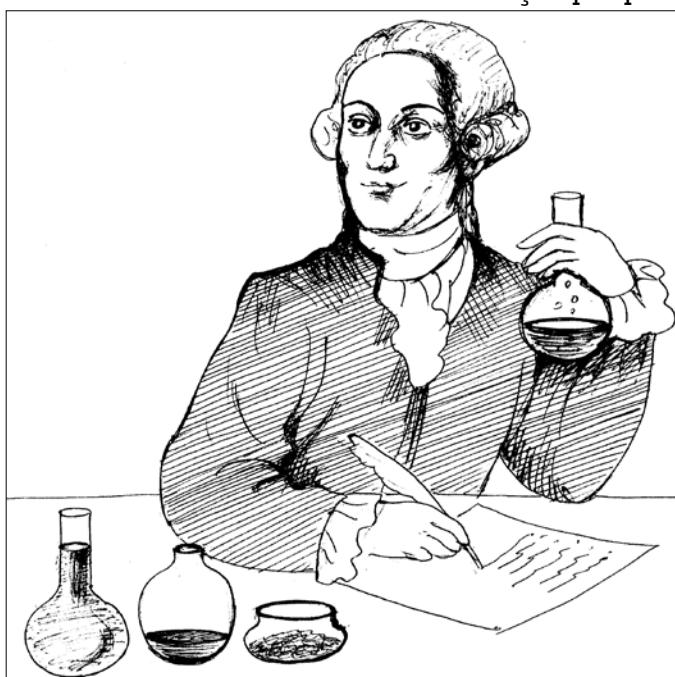
– el nu mai întreținea respirația. Concluziile lui Lavoisier sfidau teorile dominante și erau luate în derîdere de mulți „academicieni” de birou. El a demonstrat că arderea are loc în prezența oxigenului – parte componentă a aerului („aerul vital”). Dar nu tot aerul participă la proces – doar o cincea parte. Gazul rămas nu întreține viață („azot” în greacă). Trecînd printr-o țecă metalică puternic înfierbîntată vaporii de apă încălziti, el obținea un gaz inflamabil – hidrogenul. Metalul se combina cu alt component al apei – oxigenul. A încălzit un diamant într-un vas închis cu aer pînă când acesta s-a transformat în bioxid de carbon. Generalizînd cele observate, Lavoisier a afirmat că nimic nu apare și nimic nu dispără totul se transformă, și a formulat legea conservării maselor.

O perioadă Lavoisier a fost responsabil de Comisia prafului de pușcă, perfectînd metoda de purificare a selitrei, contribuind la dublarea rezervelor strategice ale arsenalului Franței. Lui i s-a încredințat și controlul calității apei potabile pentru parizieni. A scris numeroase rapoarte și recenzii pe marginea celor mai importante direcții de dezvoltare a industriei țării.

Împreună cu cîțiva colegi chimisti, a elaborat o nomenclatură logică, ratională, a denumirilor chimice. Datorită ei, chimistii din toate țările au început să se înțeleagă între ei. Pînă la ea în denumiri era un haos absolut fiecare își numea substanțele cum dorea! Imaginează-vă că unul dintre voi numește mânuși ceea ce pentru altul sănătate!

El a scris primul manual de chimie – *Traité élémentaire de chimie* (1789), și a întemeiat prima revistă chimică din lume – *Annales de chimie*. Iar în calitatea sa de membru al Comisiei de unități de măsură a contribuit decisiv la unificarea unităților de masă și lunime.

A studiat și explicat respirația animalelor, punînd bazele fiziolgiei. El a transformat chimia din disciplină descriptivă, mistică, în știință exactă, modernă, și, asemeni lui Newton pentru fizică sau Copernic pentru astronomie, a devenit părintele chimiei. Un revoluționar în știință, sacrificat de o revoluție socială.

Violeta ZABULICĂ

Iurie SCUTARU, doctor în științe

Rubrică susținută de Valerie VOLONTIR

SIMFONIE

CUPLU

Urmare din pag. 24

CAPITALA ISLANDEI, REYKJAVIK

GHEȚAR

GHEIZER

STÎNCI DE BAZALT

FAR MARITIM

PLAJA NEAGRĂ

PARALELA 65

GÎSTE SĂLBATICE

CASCADA ZEILOR

CAII ISLANDEI

stații eoliene. Majoritatea drumurilor au fost construite în timpul celui de al doilea Război Mondial, cînd insula a fost ocupată de forțe militare americane și britanice.

Islanda – țară a ghețarilor (în engleză, *ice - gheță, land – pămînt*) își îndreptășește pe deplin această denumire. În partea de sud a insulei se află ghețarul Vatnajokull, cel mai mare ghețar din Europa, dar care în ultimul secol s-a retras de la malul mării cu aproape 200 de metri, creînd un imens lac plin cu mici aisberguri. Printre imensele blocuri de gheță se văd foci, gîște sălbatrice. Ghețarii Islandei dau viață numeroaselor rîuri cu apă rece și cristalină, care ajunge prin apeducte în casele oamenilor și este consumată direct din robinet.

Bogăția Islandei nu constă doar în gheță. Cu același succes ea poate fi numită și insula focului. Mai mulți vulcani activi periodic pun pejar insula și avioanele ce zboară deasupra ei. Acești monștri islandezii au fost puși însă în serviciul omului. Pe întreaga insulă poti vedea stații geotermale, care generă energie electrică, iar apartamentele sunt încălzite cu apă fierbinte din izvoare termale. Făcînd baie, în unele localități, poți simți miros de sulf, specific apelor termale. Apă din izvoarele termale vine în case cu o temperatură de pînă la plus 70 de grade.

Pînă a pleca în Islanda, citisem mai multe lucruri curioase despre cascadele de apă de acolo. De cele mai multe ori ele au superlativul: *cel mai înalt în Europa, cel mai lat, cel mai frumos* etc. și denumirile sunau la fel de misteriose – *cascada neagră, cascada zeilor, cascada aurie...* Să vezi imensitatea de apă ce cade de la o înălțime de peste 70 de metri ori, să stai sub avalanșa de picături și să te scalzi în curcubeu – aşa ceva e caracteristic doar pentru cascadele Islandei.

DIALOG

FRATERCULĂ-ARCTICĂ

BISERICĂ LA POALE DE MUNȚI

Pentru păsările maritime Islanda este un paradiș. Sute de mii de păsări își fac aici cuiburi și scot pui. În partea de nord și nord-est găsim o pasare simpatică, puțin nostență – fratercula-arctică. Această pasare pare să fie frate cu papagalul și pinguinul, care își sapă cuibul în stîncile acoperite cu vegetație. Mai este numită și clovn de mare și e într-atât de adorată, de iubită de islandezii, că a devenit o mascotă a țării.

Un loc emblematic pentru Islanda este plaja neagră, lîngă localitatea Vik. Imensă, din nisip bazaltic, înconjurată de stînci structurate de bazalt, plaja este linsă de limbi de apă rece oceanice. Aici, în 1974, a aterizat forțat avionul american DC-3. Toți cei care erau la bord au supraviețuit, iar avionul deteriorat a rămas pe plajă ca un simbol al speranței. Nu departe de acest monument străjuiesc un grup de stînci – Reynisdrangar, cărora le mai spune *Degete de Troll*. Legenda spune că uriașul Troll noaptea ieșea la vînătoare, iar pînă la răsărit trebuia să se întoarcă în mare. Dar într-o noapte nu a reușit să revină la timp și soarele l-a prins intrînd în apă, iar degetele lui au împietrit.

Mi-au rămas pentru totdeauna în memorie islandezii cărora le place munca și, deși sunt puțin zgîrciți la vorbă, au inima deschisă. Islanda fascinează, te captivează și te cheamă.

Anatolie POIATĂ
Islanda
Fotografii de autor

DESPRE INFLAȚIE, PUR ȘI SIMPLU

*N*u este o notiune abstractă. Inflația măsoară devalorizarea banilor.

Biroul Național de Statistică anunță că, în luna august 2015, cîștigul salarial mediu nominal a crescut cu 9,2 la sută față de perioada similară a anului precedent. Adică, dacă în anul 2014 primeam 1000 de lei, acum ridicăm cu 92 de lei mai mult.

Dar ce folos. Prețurile în creștere au „mușcat” din salariu. Aceiași statisticieni constatau că, de fapt, salariul real a scăzut cu 2,7 la sută.

Există un coș de produse și servicii, în care cap de listă sănătatea și alimentația, apoi cele de conștiință și la urmă vin serviciile, care se iau în calcul la estimarea ratei inflației. Si cum fiecare e cu consumul său și inflația este diferență. Vasile își ridică o casă. Si pentru că prețurile la materialele de construcție au crescut într-un an cu aproape 11 la sută, renunță la alte bunuri. Ion o duce mai prost cu sănătatea. Iar medicamentele erau în octombrie 2015 cu 19,8 la sută mai scumpe decît acum un an. Si Ion trebuie să facă economii pe altceva pentru că nu poate renunța la tratament. Maria e o mare amatocare de fructe. Însă, vorba vine, sau își pune poftă în cui, sau scoate din buzunar mai mulți bani, fructele s-au scumpit cu aproape 40 la sută față de octombrie 2014. Nu mai zic, de acei care dau pe chirie 50-60 la sută din venituri, leul să a depreciat față de euro, iar chirile sunt stabilite în moneda unică europeană.

Alexandru DIMITROV

Franța are chiar pe site-ul biroului de statistică o aplicație prin care fiecare își poate măsura inflația personalizată.

Inflația se referă nu la prețurile în sine, ci la evoluția lor. Astfel, rata inflației anuale a urcat la 13,2 la sută, în octombrie 2015, față de perioada similară a anului trecut. Republica Moldova ar putea încheia anul 2015 cu ceea cea mai mare inflație din ultimii zece ani. Cel mai înalt nivel al ratei inflației a fost înregistrat în anii 2006 și 2008, cînd aceasta a fost de 12,7 la sută, arată statisticile oficiale.

Iată cum explică Banca Națională a Moldovei (BNM) această evoluție. Activitatea economică din țările zonei euro este slabă, iar Federația Rusă se află în recesiune. Iar dacă o duc prost principali noștri parteneri comerciali externi, nu are cum să o ducem noi bine. În plus, exporturile și remitențele sunt în scădere. Nu e liniște în regiune, iar escaladarea tensiunii pune presiuni suplimentare pe inflație. Majorarea tarifelor își are și ea prețul ei.

BNM a ratat temporar țintă de inflație de 5 la sută ± 1,5 puncte procentuale. Lî putem, probabil, reproşa ceva. Dar asta cum ai spune că în regiune prețurile explodează, iar Republica Moldova ar trebui să le mențină. Este o iluzie.

ÎN ACORDURI DE VIOARĂ

Iohan COMAN, clasa a VIII-a, Liceul de Muzică Ciprian Porumbescu. Premiul întâi la Concursul Internațional Whigift, Londra (2015), Premiul 3 la Concursul Internațional George Enescu, Sinaia, România (2013), Premiul 2 la Concursul Internațional Eugen Coca, Chișinău (2013), Premiul 2 la Concursul Internațional George Georgescu, Tulcea, România (2010, 2011).

De la cine ai moștenit acest talent?

— Talentul l-am moștenit de la părinți, bunici, chiar și de la străbunici.

— De la ce vîrstă ai început să cînți la vioară?

— La patru ani, susținut de către părinții mei.

— Știm că te-ai născut în Paris. Majoritatea pleacă din țară, tu ai revenit...

— Da... am revenit pentru că în Republica Moldova există profesori foarte buni, printre care o menționez și pe dna Dorina Botu – maestru în arte.

— Cu cine dintre celebrii violoniști ai vrea să cînți pe scenă?

— Mi-aș dori să cînt cu marele violinist și dirijor Maxim Vengherov și cu Vadim Repin.

— Știm că ai învățat la Paris, la Bacău și la Chișinău. Există vreo diferență între aceste centre educaționale?

— Diferența este doar între sistemul de învățămînt în liceele și colegele de muzică în care am studiat eu, elevii însă sunt la fel de buni peste tot.

— La ce instrument îți-ar mai plăcea să cînți?

— Cînt și la pian, dar mi-ar plăcea să încerc chitară bas.

— Cît timp îți trebuie să te pregătești pentru un concurs?

— Pentru concursurile recente, în special, pentru cel de la Londra m-am pregătit circa trei săptămîni.

— Cui se datorează succesul tău?

— În primul rînd le mulțumesc enorm părinților pentru eforturile pe care le depun și, de asemenea, profesoarei mele dna Dorina Botu.

— Unde te vezi alături de vioară în viitor?

— În viitor aş vrea să locuiesc și să concertez în Anglia.

— Ce alte pasiuni ai?

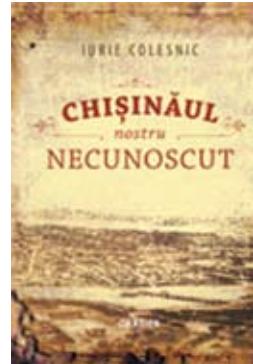
— Îmi place foarte mult să înnot și să joc fotbal.

Pentru NOI – Olesea COSOI

Rubrică susținută de Daniela CODREANU

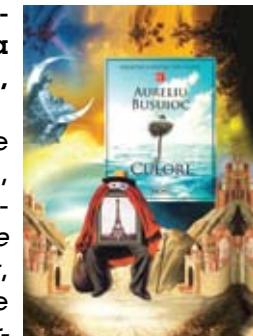
CHIȘINĂUL NOSTRU NECUNOSCUT. Iurie Colesnic. Chișinău: Cartier, 2015, 632 p.

Te invităm la o plimbare prin Chișinăul de altădată, parcurgînd cele 630 de file inedite. O adevărată enciclopedie, o trecere prin ani a Chișinăului, care te va ajuta să descoperi istoria capitalei țării noastre. În cele 20 de capitole sînt descrise monumentele istorice ale Chișinăului, personalități marcante ale orașului, dar și fapte culturale impresionante. Fotografiile vechi, răscolite prin arhive, vorbesc de la sine. „A venit timpul să vorbim despre un Chișinău care dispare, iar altul care înfîrzie să apară. Nu este pur și simplu o carte, este un microalbum al Chișinăului. Imaginele sînt ferestre spre trecut și sînt documentele cele mai autentice ale unei realități care a fost”, a declarat autorul.

CULORI. Aureliu Busuioc. Chișinău: Prut Internațional, colecția Biblioteca pentru toți copiii, 2015, 389 p.

O antologie de opere semnante de Aureliu Busuioc: versuri, proză, scrieri pentru copii, dar și pentru adulți. *Cind bunicul era nepot, Marele rățoi Max, Întîmplări cu Nătăfleață*, povestiri despre necuvîntătoare adunate sub titlul *Cizmele cocostîrcului* te vor purta hoinar pe ulițele copilăriei, toate cîstea personaje continuînd să încînte noi și noi generații de copii. „Peripețiile lui Nătăfleață, una mai nostimă decît alta, poartă amprenta unui umor inconfundabil, aureliubusuiocesc, fin, de o inteligență sclipitoare” (Arcadie Suceveanu). Volumul cuprinde și *Jurnalul cubanez*, eseuri, pamflete și pastile care în anul 2011 au alcătuit volumul *În căutarea pierderii de timp*.

NEGHINIȚĂ. Barbu Delavrancea (32 p.) și **OMUL DE FLORI CU BARBA DE MĂTASE.** Nicolae Filimon (32 p.) București-Chișinău: Literă mică, 2014.

Colecția ta de lecturișcolare, intitulată *Scriitori români ilustrați*, mai adaugă două titluri curioase. Basmul Neghiniță interesează prin motivele folclorice prezente.

Numele prozatorului român Nicolae Filimon se leagă de romanul *Ciocoi vechi și noi*, de personajul Dinu Păturică. În volumul de față vei descoperi, dragă cititorule, și basmul *Roman Năzdrăvan*, care te va ține cu sufletul la gură. Lectură plăcută!

UN SOMN SĂNĂTOS

Fiecare sfîrșit de zi mă duce cu gîndul la somnul odihnitor de care voi avea parte în timpul nopții. Pentru a fi în pas cu ultimele tendințe în materie de sănătate, încerc să respect de fiecare dată regula celor 7-8 ore de somn, deoarece afară de hrană, somnul este crucial pentru corpul și mintea noastră. Ne petrecem aproape o treime din viață dormind și, în această ordine de idei, este important să cunoaștem că, pentru a fi sănătoși, nu contează doar durata somnului, dar și felul în care dormim. Cu siguranță, fiecare are poziția sa de somn preferată, fără să știe că aceasta poate avea atât avantaje, cât și dezavantaje și fără să-i cunoască eventualele consecințe. Adoptând o anumită poziție de dormit, riscăm să punem în pericol unele organe și să obținem afecțiuni serioase.

Cel mai răspîndit și cel mai greșit obicei este dormitul pe burtă. Deși poate îmbunătăți digestia, în această poziție are de suferit în primul rînd coloana vertebrală, care nu are nici o susținere și suportă o arcuire anormală. De asemenea, se exercită o presiune la nivelul încheieturilor și al mușchilor. Totodată, are loc un proces de încetinire a circulației sîngelui și a respirației. O altă poziție nerecomandată este pe o parte, ghemuit, cu genunchii strînsi și bărbia în piept. La început această poziție pare a fi confortabilă, însă consecințele sunt neplăcute, resimțindu-se dureri de spate și de gît.

Și totuși, cum ar trebui să dormim pentru a fi sănătoși? Recomandat este să dormim pe spate, cu brațele puțin îndepărtate de corp. Cu condiția să nu se folosească multe perne, este cea mai bună poziție pentru coloană, deoarece îi permite să fie aliniată corespunzător. O altă idee ar fi să dormim pe o parte, cu brațele lîngă corp. Aceasta înseamnă un somn liniștit și garanția că nu vom suferi de dureri de cefă, de spate, dar și de arsuri stomacale. Doar că dormitul pe partea stîngă are dezavantajul de a pune presiune pe ficat și stomac. În acest caz, se recomandă fixarea unei perne sub talie, pe durata somnului. Pentru mai mult confort, perna poate servi drept sprijin pentru diverse segmente ale corpului.

Nu în ultimul rînd, calitatea somnului depinde în mare parte și de saltea pe care dormim. Aceasta trebuie să susțină gîtul și spatele, de aceea nu trebuie să fie foarte moale.

LĂMÎIA VERDE

Jarna nu este lipsită de culori, aşa cum se crede. Este perioada citricelor, atât de multe și atât de variate. Atunci cînd simt că mă plăcăesc de unul și același fruct, nu ezit să încerc ceva nou. Așa se face că felia galbenă de lămiile din ceașca mea cu ceai s-a transformat în una verde.

De culoare verde, mici, zemoase și foarte aromate, lămiile verzi, cunoscute sub numele de lime, de obicei sunt confundate cu lămiile obișnuite, necopate. Cu toate că se înrudesc, cele două fructe sunt diferite – lime are un gust mai înțepător, conține mai mult acid citric și are miezul mai dens decît lămiile galbene.

Lămiile verzi nu sunt doar delicioase, ci și foarte sănătoase. Atât miezul, cât și coaja de lime au o mulțime de proprietăți nutritive. Acestea conțin vitaminele A, E, K și tocătă gama de vitamina B, proteine, fier, fosfor, cupru și calciu – mai mult calciu decît lămiile obișnuite. Lime este faimos prin conținutul mare de vitamina C. Doar o jumătate de pahar de suc de lime conține 50% din doza zilnică de vitamina C recomandată. Această vitamină ajută la susținerea sistemului imunitar, deci crește rezistența organismului la boli, cum ar fi răceala și gripea în primul rînd și ne protejează ochii. Deficitul de vitamina C poate duce la diverse afecțiuni oculare. Aciditatea sporită din lime stimulează digestia, motiv pentru care se recomandă să însoțească mâncărurile grase, menținînd nivelul de zahăr din singe la limita normală. Totodată, lămîia verde este indicată pentru stimularea apetitului.

Având în compoziția sa o substanță numită kemferol, fructul de lime tratează respirația dificilă din timpul răcelilor. Aroma lor puternică eliberează căile respiratorii, iar cîteva felii consumate pot normaliza temperatura corpului.

În bucătărie, lime are multe întrebunțări. Fiind un fruct puternic aromatic, poate fi adăugat în numeroase rețete culinare. Se consumă în întreaga lume sub formă de sorbet, gem, se adaugă în băuturi răcoritoare. Sucul se folosește în calitate de condiment în salate, înlocuind otetul, iar coaja servește la aromatizarea mâncărurilor pe bază de carne, pește și fructe de mare sau a deserturilor. Deoarece coaja lime-ului este foarte subțire, înainte de utilizare se recomandă spălarea acestui fruct cu apă caldă. Ca și în cazul celorlalte citrice, în cantități mari, semințele de lime sunt toxice pentru organism. Din acest motiv, se recomandă să se evite înghițirea lor.

FEBRUARIE

Februarie este a doua lună a anului în calendarul gregorian. Este cea mai scurtă lună gregoriană, care are numai 28 sau 29 de zile. Luna are 29 de zile în anii bisecți.

Februarie începe (astrologic) cu soarele în constelația Vârsătorului și se sfîrșește cu soarele în constelația Pești. Din punct de vedere astronomic, luna februarie

începe cu soarele în constelația Capricornului și se sfîrșește cu soarele în constelația Vârsătorului. Numele lunii februarie (latină: *Februarius, onis* – purificare, curățire) legat de ritualul curățirii ce se făcea anual la 15 februarie. Această lună era închinată zeului împărăției subpămîntene *Februs*. Februarie, *făură* sau *luna lupilor* era considerată a fi o perioadă nemiloasă, cu geruri și viscole mari. Denumirea populară *făură*, sugera pregătirea pentru muncile agricole care aveau să înceapă din luna următoare, cind vremea se îmblinzește. În februarie, fierarii încep să dreagă plugurile și să facă potcoave noi, să încalțe caii pentru muncile care ii aşteaptă.

Încă de la 1 februarie, calendarul religios se împletește cu tradițiile. Sfântul Trifon, sărbătorit în această zi, este considerat stăpân al omizilor și, în general, al insec-

telor. În ziua de 1 februarie, se face agheasmă cu care sănt stropiți pomii din livezi. Pentru viticultori, prima zi a lunii februarie corespunde cu Anul Nou Viticol, începerea sezonului de lucru.

La 10 februarie se sărbătorește Sfântul Haralambie, care ținea ciurma legată cu un lanț, iar cind oamenii își pierdeau credința sau se înmulțeau prea mult, îi dădea drumul pe pămînt. Dacă în ziua aceea era vreme urâtă sau ploua, se credea că va ploua încă alte 40 de zile.

Florile lunii februarie sunt *violetă* și *primula*. În simbolismul creștin, violeta reprezintă virtutea umilitării sau modestia, ea răsăreind, adesea, conform unor legende, pe mormintele virginelor sau sfintilor. Visul violetelor semnifică evoluția sau avansarea în viață.

Primula simbolizează atât tineretea sau prima iubire, cât și moartea prematură. După unele superstiții, primula protejează împotriva acțiunilor malefice ale vrăjitoarelor.

Gema lunii februarie este *ametistul*, supranumit „piatra sincerității”. Ametistul are calitățile de a reduce tensiunile mentale, și da naștere unor vise plăcute și vindecătoare.

Este luna care prilejuiește cele mai multe superstiții legate de prevestirea vremii. Bătrânnii spun că februarie a fost și este mereu o lună răutăcioasă și plină de capriții, asta din cauza faptului că are cele mai puține zile. În același timp, sărbătorile acestei luni sănt mult mai numeroase decât altele și sănt strâns legate de pregătirea noului an agricol, de bunul mers al casei, dar și de dragoste.

BA IARNĂ, BA VARĂ

Așteptăm ninsoarea și cînd hop! O primim în dar, vrem deja soare. Nemulțumiți tot timpul. Ba vară, ba iarnă. Ba fulgi, ba zile însorite. Iarna pe lîngă noianul de zăpadă mai aduce și umezeală, și ger, și vînt. La fel și celealte anotimpuri au fenomene contraste. Dar partea bună e că ne putem bucura de toate patru anotimpuri ale anului, simțim fulgii jucăuși cum ne cad pe nas sau cum ploaia ciobănească ne udă părul.

Poate de aici pornesc dezamăgirile noastre: nu știm exact ce ne dorim și nu știm să ne bucurăm de ziua de astăzi. Nemulțumirea pare a fi o boală greu tratabilă, greu de controlat și de preventit. Uneori chiar mi se pare că este contagioasă. Studiile arată că primele simptome apar încă din copilărie, o consecință a educației, a neîncriderii părinților în capacitatele copilului lor.

Insatisfacția față de tot ce este în jurul tău la început deranjează pe cei de lîngă tine, apoi nemulțumirea erodează spiritul și mintea ta. Iată de ce trebuie să găsești un remediu împotriva acestei stări, dacă nu vrei să ajungi să-ti numeri ridurile apărute prea devreme. Începe prin a demonstra părinților, bunicilor, profesorilor, prietenilor că poți, că ești demn de încredere lor, că poți sări în ajutor, că nu umbli cu fofirica, că îți poți respecta cuvîntul etc. Dă la o parte falsele probleme și învață să spui mai des *Mulțumesc*. Zîmbește, e gratis! Folosește timpul liber pentru a aduna cît mai multă energie pe care s-o folosești în favoarea ta. Astfel nu vei mai avea timp să te plîngi, să dai vina pe cineva, să ai pretenții la tot pasul, să critici fără noimă sau să bîrfești. Un om fericit, împlinit nu are timp pentru toate acestea. El se îngrijește de sufletul lui. Iar un nemulțumit are doar frustări, lamentări fără sfîrșit și... într-un final, durere.

Autocompătimirea își are locul ei. Doar nu vrei să te trezești fără visuri, fără perspectiva zilei de mâine, fără iubire de sine și de ceilalți? Nu uita, viața e generoasă cu noi și iarna, și vara, oferindu-ne atîtea posibilități și soluții. Privește pe geam, NINGE!

ARASH – PROVOCATORUL GIGANȚILOR

Ce poate fi mai motivant decât o provocare bazată pe lezarea amorului propriu? Anume aceasta i s-a întâmplat în 1998 și lui Farboud Arash, un britanic de origine iraniană, cînd compania Porsche a refuzat să-i vîndă unul din cele cinci

exemplare produse ale modelului exclusiv CT1. El, un tînăr dintr-o familie bogată, în garajul căruia „conviețuiau” cele mai rîvnite modele – Ferrari F430, Lamborghini Murcielago, Bugatti Veyron și chiar legenda de

la Porsche – 911 GT2, s-a ambiționat să-și construiască automobilul său sportiv, nu mai rău decît cel ratat.

Așa că și-a vîndut o parte de business și s-a apucat de lucru. În rezultat a apărut Farboud GT – în 2002, și GTS – în 2003. Deși destul de interesante, exemplarele nu și-au găsit cumpărătorii. Cu ajutorul specialiștilor de la Lotus a modificat modelele în unul nou – Fabrio, după care a vîndut firma și, în 2006, s-a lansat într-un nou proiect. Coupe-ul Arash AF10, promis

pentru anul 2007, apoi 2009, a depășit efectele nefaste ale crizei și a apărut în 2011. Construit din materiale moderne, rezistente și ușoare, cu tehnologii avansate, dotat cu motor fiabil de la Corvette, V8 de 71, adus la 550 c.p. (perfectionat profund putea dezvolta peste 1000 c.p.), 100 km/oră în doar 3,0 sec. (versiunea curse) și viteză maximă de 358 km/oră, modelul era propus la prețuri exorbitante – de la 360 mii pînă la 1,6 mln euro, în funcție de versiune. Prea exotic, pentru buzunare exotice. Desigur, într-un număr limitat la cîteva zeci de exemplare.

Din 2014 este lansat modelul Arash AF8, care poate deveni mai atractiv, inclusiv pentru prețul mult mai democratic – „doar” 275 mii de euro. Caracteristicile apropiate de ale AF10 se datorează acelorași tehnologii avansate, propulsorului V8 de la General Motors, de 71 (550 c.p.), centrat, care accelerează supercarul pînă

la 322 km/oră, prima sută necesitând 3,7 secunde. O frumoasă conti-

nuare a poveștilor persane, cu cai de rasă iuți ca vîntul și cu vulturi mîndri, stăpîni ai cerului.

Iurie SCUTARU

FEBRUARIE

125 de ani de la stingerea din viață a Sofiei V. KOVALEVSKAIA, matematiciană, scriitoare și publicistă rusă de origine poloneză (15 ian. 1850 – 10 febr. 1891).

165 de ani de la nașterea lui Spiru HARET, matematician, sociolog, pedagog și om politic român, membru al Academiei Române (15 febr. 1851 – 17 dec. 1912).

70 de ani de la nașterea lui Nicolae DARIO, actor de teatru și film (16 febr. 1946).

160 de ani de la nașterea lui Joseph-Henri ROSNY AINÉ, romancier francez de origine belgiană, unul dintre întemeietorii literaturii științifico-fantastice moderne (17 febr. 1856 – 11 februarie 1940).

80 de ani de la nașterea lui Marin SORESCU, poet, dramaturg, prozator, eseist, traducător și pictor, membru titular al Academiei Române (19 febr. 1936 – 8 dec. 1996).

180 de ani de la nașterea lui Winslow HOMER, pictor și grafician, figură proeminentă în arta americană (24 febr. 1836 – 29 sept. 1910).

160 de ani de la stingerea din viață a lui Nikolai I. LOBACEVSKI, matematician și pedagog rus (1 dec. 1792 – 24 februarie 1856).

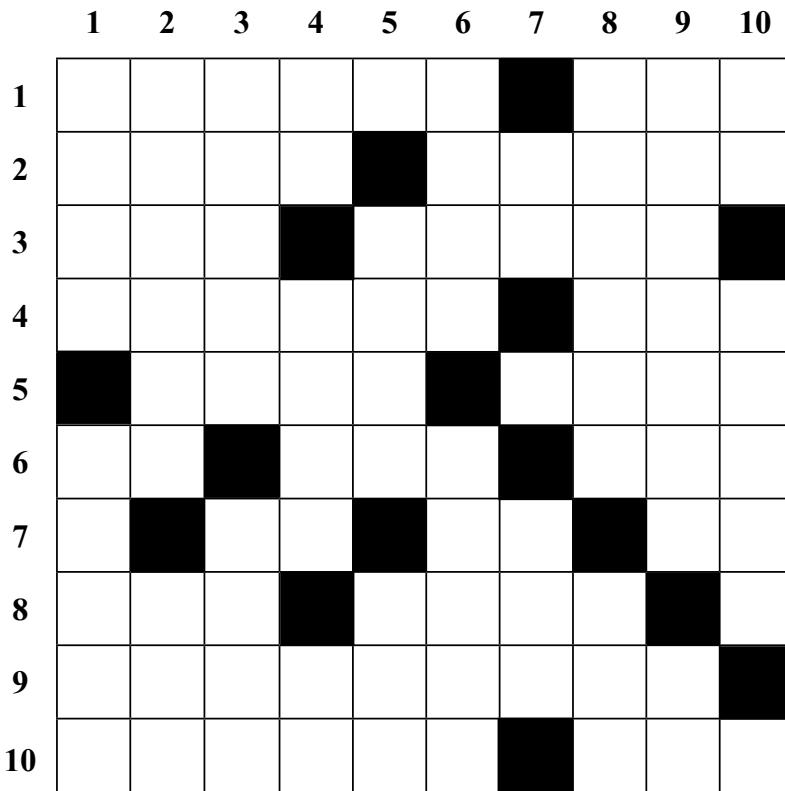
90 de ani de la nașterea lui Vasile ZAGORSCHI, compozitor, pianist, profesor universitar (27 februarie 1926 – 30 septembrie 2003).

60 de ani de la nașterea Vetei (Elisaveta) GHIMPU-MUNTEANU, interpretă de muzică etno și populară, redactor prezenteră la Departamentul muzică al Companiei Publice TeleRadio Moldova, solistă a ansamblului etnofolcloric Tălăncuța (27 februarie 1956).

80 de ani de la stingerea din viață a lui Ivan P. PAVLOV, fizionom, psiholog și medic rus, laureat al Premiului Nobel pentru medicină (14 sept. 1849 – 27 februarie 1936).

cuvinte încrucișate

ORIZONTAL: 1. Cabrioletă – Fetele! 2. Anexă la motocicletă – Fuioare de în. 3. Articol demonstrativ – A se da cu săniuță. 4. Întovărăști cu cineva – Document. 5. Automobil (fam.) – Nu este aceeași. 6. Rodica Jianu – Lichid – Ţarpe mare luat de la coadă! 7. Arma albinuței – Moi! – A doua pe scară. 8. Tren – Flori roșii pe cîmp. 9. Drumuri. 10. Trei elemente la un loc – Fir.

VERTICAL: 1. Butoi pe patru roți – Învîrtit. 2. Fel de a înămări animalele de tracțiune – Universitatea Tehnică din Riad. 3. Cursă automobilistică – Organe administrative în Moldova secolului XVIII. 4. La vest de est! – Ofensivă – Poftim. 5. Semafor – Originard din Media antică. 6. Pompă – Are gustul fierii. 7. Două semestre – Vas de un litru în vechime. 8. Forfotă – Exprimă mirare. 9. Ară cîmpurile – Elena Toma. 10. Litiu – Foacie cu nume și cifre.

*J*n epoca Renașterii, cînd centrele principale ale șahului s-au mutat la Roma și la Madrid, jucătorii deoarece se băsărită de talentații ai căror opere să fie prețuiri asemenea marilor pictori și sculptori. Călugărul Ruy Lopez de Segura, care a dominat șahul spaniol vreme de două decenii, s-a bucurat de protecția regelui Filip al II-lea pînă cînd a fost înfrînt de către campionii Italiei, Leonardo da Cutri și Paolo Boi. Despre acesta din urmă se povestește că a fost capturat de piratii algerieni și și-a redobîndit libertatea în urma unei partide de șah jucate și cîștigate contra beilului local.

Răspunsurile corecte – nr. 11, 2015

cuvinte încrucișate

ORIZONTAL: 1. Licențios. 2. Operă. Orți. 3. Rețetare. 4. Oo. Șiraca. 5. F. G. Na. U. V. M. 6. Șirag. Clei. 7. Oțet. Aladă. 8. Deformare. 9. Aramă. Nerv. 10. Titirit. El.

VERTICAL: 1. Loto. Sodat. 2. IP. Ofițeri. 3. Cer. Grefat. 4.

Eres. Atomii. 5. Năting. Rar. 6. Eră. Am. 7. Iotă. Clant. 8. Oraculare. 9. Străvedere. 10. Ie. Mia. Vl.

trei variante – un răspuns

Cuvîntul pîrnaie înseamnă oală; închisoare.

frămîntări de minte

Foarte simplu – pe tabla de șah.

Caissa

1. Df8 d4. 2. Df3X, sau 1. Df8 Rd4. 2. Db4X.

trei variante – un răspuns

Cuvîntul *darab* înseamnă:

1. Tranșă; 2. Bucată; 3. Arac.

frămîntări de minte

Aveam un cuvînt format din şapte litere. Dacă eliminăm o „literă”, rămîne numai una. Care-i cuvîntul?

Caissa

Negrul începe și dă mat în două mutări.

Nikolai BOGDANOV-BELSKI (1868-1945): ÎNTR-O VIZITĂ LA BUNICA

Pictor rus. A absolvit Academia de Arte din Sankt-Petersburg. A pictat mai mult portrete, printre care cel al țărului Nicolae al II-lea. Multe dintre lucrările sale reflectă copii de țărani, momente din procesul educativ al acestora și peisaje rurale. Întotdeauna copiii l-au fascinat, de aceea și-a dedicat viața lor prin pictură. „Lumea unui copil este cu adevărat frumoasă”, spunea marele pictor. După 1921 s-a mutat la Riga, unde a fost membru al unor societăți de artă vestite din capitala letonă.

Lucrări: ELEVLE, FOC DE TABĂRĂ, Tânăr MUZICIAN, FERMA, DIMINEAȚĂ ÎNSORITĂ, ȚĂRAN, PRIMA LECTIE, LA ȘCOALĂ etc.

DIN NUMĂRUL URMĂTOR:

De vorbă cu interpretul Tudor UNGUREANU, conducătorul ansamblului ȘTEFAN VODĂ.

cu ochii pe Leu: DE CE CRESC TARIFELE?

proză: ZILE DE LECTURĂ de Machel PROUST.

rectificare: PAPAGALUL CU MIROS RAFINAT.

time-out: Ilie NĂSTASE.

pagina muzelor: Anthony HOPKINS.

Materialele cu tematică ecologică apar cu suportul financiar al Ministerului Mediului (Fondul Ecologic Național).

FONDATOR:
MINISTERUL EDUCAȚIEI

NOI

Fondat 1930
Serie nouă 1990

Redactor-șef:
Valerie VÖLONTIR

Iuliana ȘCHIRCĂ
secretar responsabil

Leo BORDEIANU
redactor de secție

Olesea CURMEI
redactor artistic

Valentin GUTU
stilizator

Daniela CODREANU
corector

Alina BODROVA
contabil-șef

Ana CEAPĂ
operator

Sergiu FRUNZĂ
șofer

Comanda 8721
Formatul 60x90 1/2
Coli de tipar 5
Tiraj — 4000 ex.

WE
(in Romanian Language)
Monthly magazine for
children and teenagers

ADRESA REDACTIEI:
Revista NOI,
str. Pușkin nr. 22,
MD 2012, Chișinău
Telefoane:
022 23 31 91; 022 23 37 25;
022 23 36 45; 022 22 22 45
Fax: 022 23 31 91
E-mail: revistanoi1930@yahoo.com
Facebook.com/ Revistanoi NOI
www.revistanoi.md

Tipografia Editurii
UNIVERSUL

Înregistrată la Camera Înregistrării
de Stat pe 11.08.2008
cu nr. 1003600012713

Vă rugăm să indicați la sfîrșitul
textelor, pe versoul desenelor și foto-
grafiilor, prenumele, numele, vîrstă,
clasa în care învățați, adresa com-
pletă, numărul de telefon.

Indice 31239.
Post-restant 34239
Prețul 15 lei

9 771857 079808 >

MARTORUL

Anatolie POIATĂ